

Omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2021-01-28

Diarienummer:
OSN-2019-0778

Handläggare:
Jessica Dahl, Evelyn Widenfalk Ehlin, Rikard Sörell

Årsbokslut 2020 Verksamhetsplan och budget för omsorgsnämnden

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** fastställa Verksamhetsplan och budget 2020, årsbokslut enligt **bilaga 1**,
2. **att** fastställa Bokslut enligt **bilaga 2**,
3. **att** fastställa Uppföljningsrapport enligt **bilaga 3**,
4. **att** fastställa Omsorgsnämndens sammanställda analys inför årsredovisning enligt **bilaga 4**, samt
5. **att** överlämna dessa till kommunstyrelsen.

Ärendet

Den coronapandemi som pågått sedan mars 2020 har påverkat nämndens kostnader såväl negativt som positivt. Stora delar av nämndens positiva resultat på 16,1 mnkr beror på händelser av engångskaraktär som inte var kända i budgeteringsarbetet inför 2020.

Det är främst avdelning myndighet som står för det stora överskottet 2020, till stor del på grund av tillfälligt lägre nyttjande av insatser främst inom LSS samt högre externa intäkter.

Förutsättningarna i nämndens verksamheter har förändrats under året. Anpassningar har genomförts för att minska smittspridning, vilket har lett till att det har behövts fattas kompletterande beslut för att möjliggöra att alla brukare ska få sina behov tillgodosedda trots de restriktioner som finns. Beslut har behövt fattats snabbt där information även behövt förmedlas både internt och externt. Detta har förutsatt en fungerande samverkan inom förvaltningen, mellan förvaltningar och mellan förvaltningen, regionen och länsstyrelsen.

Trots pandemin bidrar omsorgsnämnden i hög grad till måluppfyllelse i samtliga av kommunfullmäktiges nio inriktningsmål. De åtgärder som nämnden beslutat om för år 2020 har genomförts, om än att effekter av den pågående pandemin har påverkat takten och strategin i genomförandet.

Beredning

Ärendet har beretts av omsorgsförvaltningens avdelning för systemledning, ekonomistaben och omsorgsförvaltningens förvaltningsledning.

Föredragning

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelse i samtliga nio inriktningsmål. De åtgärder som planerats för år 2020 har genomförts. Pandemin har dock påverkat takten och strategin i genomförandet. Av de 21 uppdrag som tilldelats av kommunfullmäktige är fyra färdiga, ett utgår och övriga 16 uppdrag pågår enligt plan då de förväntades vara genomförda år 2022.

I Mål och budget 2021–2023 övergår 14 av 2020 års uppdrag i annan styrning och i omsorgsnämndens årsbokslut framgår det om respektive uppdrag övergår till annat uppdrag, till nämndmål, omhändertas i nämndens grunduppdrag, utgår, är kvarvarande eller är färdigt (tabell 1)

Hantering av kommunfullmäktiges uppdrag	Antal
Uppdrag som övergår till VP 2021	14
Uppdrag som utgår	1
Kvarvarande uppdrag	2
Genomförda/färdiga uppdrag	4
Totalt	21

Tabell 1. Hantering av uppdrag i Mål och budget.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse den 28 januari 2021.
- Bilaga 1. Verksamhetsplan och budget, årsbokslut för omsorgsnämnden.
- Bilaga 2. Bokslut 2020.
- Bilaga 3. Uppföljningsrapport 2020.
- Bilaga 4. Omsorgsnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Nämnd:
Omsorgsnämnden

Datum:
2021-01-29

Diarienummer:
OSN-2019-0017

Handläggare:
Dahl Jessica, Widenfalk Ehlin Evelyn

Version: 1.0

Verksamhetsplan och budget 2020

Årsbokslut

För omsorgsnämnden

Innehåll

Inriktningsmål	3
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.....	3
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i.....	5
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.....	6
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet	8
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	11
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande	13
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	14
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället.....	18
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala	21
Särskilda frågor om coronaviruset Covid-19	24

Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Omsorgsnämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet.

De effektiviseringar och omprioriteringar som planerades för året har endast delvis kunnat genomföras. Nämnden når trots det en budget i balans vid årets slut. Detta förklaras av olika enstaka händelser av engångskaraktär, varav fler är kopplade till pandemin.

De enstaka händelserna är:

- En minskad efterfrågan inom flera insatser som nämnden erbjuder.
- staten har under en begränsad period ersatt sjuklönekostnader för Covid-19.
- ett tidsbegränsat statsbidrag från Socialstyrelsen har erhållits för att täcka andra merkostnader för Covid-19.
- ett högre statsbidrag än budgeterat har erhållits från Migrationsverket

Samtliga områden inom nämndens verksamheter behöver arbeta med effektiviseringsåtgärder även under år 2021 och planering för detta pågår inom förvaltningen. Utöver de planerade effektiviseringsåtgärderna behöver nämnden vidta ytterligare åtgärder för att nå budget i balans.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Utveckla styrning och samordning av ekonomi, verksamhet och kvalitet.	Nämnden genomför ett flertal arbeten för att utveckla samordningen. Exempelvis: - Närmare samarbete mellan ekonomistaben och omsorgsförvaltningens avdelningar. - Omorganisationen till en sammanhållen myndighetsavdelning med budgetansvar. - Tvärprofessionella styrteam. - Samarbete med andra myndigheter för att upptäcka och åtgärda fusk i välfärden. - Samlokalisering med äldreförvaltningen för att minska overheadkostnaderna. - Bemanningsoptimering och samplanering mellan verksamheter. - Översyn av ersättning utifrån nivåsystem för leverantörer har påbörjats. - Genomlysning avseende tillämpningar av avgifter inom kommunal vård och omsorg och hälso- och sjukvård har påbörjats.
Uppföljning utöver del- och helårsbokslut	
Rapportering ekonomi, månadsvis. Rapportering av "Uppföljningsplan" (bilaga i verksamhetsplan), en gång per år. Analys för system och rutiner för intern kontroll, en gång per år.	

1.1 Uppdrag: Utveckla kommunkoncernens förmåga att ställa ekonomiska, sociala och miljömässiga krav vid upphandling.

Uppdraget pågår enligt plan.

Nämnden samverkar systematiskt med upphandlingsenheten i upphandlingsprojekt och i varje arbete tas lärdom från tidigare upphandlingar i syfte att ytterligare kvalitetssäkra dem. Detta arbete har lett till att kraven i upphandlingarna är likriktade. I samband med detta har även metoder för tätare och tidigare uppföljning och dialog med externa leverantörer utvecklats, vilket har inneburit att externa leverantörer har fått mer stöd för att lyckats med sina uppdrag.

Utveckling inom nämndens avtalsuppföljningsarbete pågår. Arbetet innefattar bl.a. viktning, prioriteringar, processer, rutiner och metoder för att följa upp nämndens avtal. Utvecklingsarbetet innefattar även att göra analyser av uppföljningarna för att kvalitetssäkra nämndens kravställande i upphandlingar framledes. Att arbete med tidiga uppföljningar har inneburit att leverantörer fått ökade stöd till avtalstrohet och att verksamheten i övrigt bedrivs på ett tillfredställande sätt. Se *Uppföljningsrapport*, bilaga 3.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Fortsätta implementera upphandlingspolicyn.	Nämnden genomför ett flertal arbeten för att förbättra upphandlingar och uppföljningar. Exempelvis: - Under året har totalt nio upphandlingar enligt LOU genomförts, tillsammans med upphandlingsenheten. - Metoder för tätare och tidigare uppföljning och dialog med externa leverantörer har utvecklats. - Olika insatser har delats upp till separata upphandlingar vilket har skapat en tydlighet kring skillnaden i kraven mellan insatserna. - En uppdragsbeskrivning för verksamhet i egen regi är framarbetad.

1.2 Uppdrag: Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning.

Uppdraget pågår enligt plan.

Omsorgsnämnden arbetar i pilotprojektet för jämställd biståndshandläggning och en första analys är genomförd inom bostad med särskildservice LSS. Djupare analys i vissa delar kommer att genomföras för att säkerställa en jämställd biståndsbedömning.

Åtgärden kommer att fortsätta i uppdraget: *Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolags-styrelsernas resurser kommer män och kvinnor tillgodo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet i VP 2021–2023.*

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Delta i det kommungemensamma pilotprojektet gällande jämställd myndighetsutövning.	- Analysarbete har påbörjats, utifrån resultatet kommer en djupare analys i vissa delar att genomföras.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2

Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2020.

Inom nämndens grunduppdrag ingår att skapa goda förutsättningar för barn, ungdomar och familjer med funktionsnedsättning. Under året har tidiga och riktade åtgärder i samarbete med andra nämnder och Region Uppsala, inom ramen för *Hälsa, stöd, vård och omsorg (HSVO)* genomförts. Detta förebyggande arbete syftar bland annat till att minska risken att ungdomar med funktionsnedsättning utvecklar ett missbruk och hamnar i ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Omsorgsnämnden kommer att fortsätta samarbeta med övriga nämnder, polismyndigheten, civilsamhället och övriga myndigheter såsom Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att bekämpa den organiserade brottsligheten, de kriminellas ekonomi och bekämpa utnyttjande av välfärdssystemen.

2.1 Stärk arbetet för att Uppsala ska vara en trygg plats med låg brottslighet med att förebygga social oro, öka tryggheten och bekämpa de kriminellas ekonomi i samverkan med polis (bland annat inom ramen för nya överenskommelsen), civilsamhället och andra myndigheter.

Uppdraget pågår enligt plan.

Utvecklingsarbetet med upphandlings- och uppföljningsprocessen har dels inneburit att nämnden kunnat stoppa felaktiga utbetalningar och påbörjat en genomlysning av insatser i syfte att förhindra fusk och felaktiga betalningar, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, dvs. fusk i välfärden. I samband med detta har även ett samarbete mellan Försäkringskassan, polisen och IVO påbörjats.

Nämnden avser att fortsätta hålla regelbundna leverantörsdialoger och med individ-, verksamhets-, -avtals, och ekonomisk uppföljning för att stävja eventuellt utnyttjande av välfärdssystemen. Se vidare i *Uppföljningsrapport* bilaga 3.

De åtgärder som planerats för året är genomförda och det förebyggande arbetet med att minska social oro och ungdomsbrottslighet och kriminalitet kommer att fortsätta i uppdraget *Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet* (VP 2021–2023).

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Delta i Uppsala kommuns trygghet- och säkerhetsarbete.	Deltagande har pågått och pågår fortfarande i ett flertal kommun- och läns gemensamma arbeten. Exempelvis: - Handlingsplan Gottsunda/Valsätra. - Framarbetat styrdokument (ViS- Vård i Samverkan) för att säkerställa god kommunal vård och omsorg tillsammans med Region Uppsala. - Kommunövergripande konferens gällande social oro, trygghet och organiserad brottslighet.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3

Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet. Åtgärderna som planerats för år 2020 och effekter av pågående pandemi har bidragit till att den digitala utvecklingen har varit snabb och omfattande. Även medvetenheten och kunskapen om etappmålen i kommunens miljö- och klimatprogram har ökat inom nämndens verksamheter.

3.1 Uppdrag: Aktivt och strategiskt arbeta med digital utveckling och innovation, genom bland annat testbäddar, för att utveckla den egna verksamheten, stärka klimatarbetet och skapa ett smart och hållbart Uppsala.

Uppdraget pågår enligt plan.

Trots detta har coronapandemin och begränsningen av fysiska möten medfört en snabb och omfattande digital omställning. För att kunna dra nytta av dessa erfarenheter behöver ytterligare analys göras för att kunna ta tillvara lärdomar och strategiskt lyfta behov så att både medarbetare och personer med funktionsnedsättning ska kunna leva och verka digitalt.

I *verksamhetsplan och budget 2021–2023* har nämnden därför antagit nämndmålet: *Alla ska ha möjlighet att delta i den digitala utvecklingen utifrån sina förutsättningar* för att ytterligare tydliggöra vikten av innovativ och digital verksamhetsutveckling.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Skapa en ökad mottaglighet och kapacitet för digital utveckling och behovsdriven innovation i nämndens verksamheter.	- Samverkat med äldre-, social- och arbetsmarknadsnämnden med testbäddar inom välfärdsteknik och tester av digital teknik, såsom kamera och sensorer för tillsyn. - Arbeta tillsammans med IT-staben för att säkerställa internetuppkoppling för omsorgsnämndens brukare och medarbetare på boenden. En inventering är genomförd och en prioriteringslista för installation i samarbete med Fastighetsavdelning finns på förvaltningen. - Införandeprojektet av det nya verksamhetssystemet LifeCare har startats och beräknas pågå till år 2023. I och med införandet av LifeCare kommer brukaren själv, genom e-tjänster, bli mer delaktig i sin vård och omsorg. - Samarbete mellan Region Uppsala, Västerås stad och Uppsala kommun inom ramen för projektet Innovationskompetens. Flera av omsorgsförvaltningens chefer och medarbetare har utbildats inom användardriven innovation, tjänstedesign och e-lärande inom vård och omsorg. Arbetet för att stärka innovationsförmågan och driva den digitala transformationen framåt kommer att fortsätta inom nämndens verksamhet.

3.2 Uppdrag: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande.

Uppdraget är klart. De åtgärder som planerats för året är genomförda och målet med en fossilbränslefri fordonspark är uppnått.

Inom omsorgsnämndens verksamheter har även kunskapen om återanvändning och återvinning stärkts och arbetet med att minska användandet av miljöfarliga produkter har intensifierats.

Under år 2021 kommer arbetet för en klimatomställning att fortsätta under uppdraget *Öka takten i klimatomställningen för att minska växtgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050*.

Nämndens åtgärd

Uppföljning december 2020

Integrera klimat- och miljömålen inom nämndens verksamheter.

- Kvalitetssäkrat stöd i form av rutiner som finns för att verksamheterna ska uppfylla de krav som gäller enligt miljöbalken. Rutiner är framtagna som beskriver hur verksamheterna på ett systematiskt sätt ska arbeta med miljöfrågor och vilka egenkontroller som behöver genomföras.
- Fyra föreläsningar om plast riktade till miljöombuden har genomförts. Miljöombuden är 80 stycken, varav 40 av dem deltog i utbildningsinsatsen.
- Kraven har beskrivits i förfrågningsunderlag i upphandlad verksamhet och uppdragsbeskrivning till egenregi.

Kommunfullmäktiges uppdrag Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande.

Indikatorer	Nuvärde			Jämförvärde	Målsättning	Trend
	Totalt	Kvinnor	Män			
Fossilbränslefria fordon (andel av total fordonsflotta)	100	-	-	87	100 %	↗

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4

Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet. Omsorgsnämnden samarbetar i många avseenden med andra nämnder i Uppsala kommun och med Region Uppsala i samordnade insatser för att förbättra förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet för personer med funktionsnedsättning.

Inom omsorgsnämnden har särskilda satsningar för psykisk hälsa finansierade via statliga medel och kommungemensamma satsningar genomförts. Exempel på det är *Implementering av nationella riktlinjer för ohälsosamma levnadsvanor*, *Implementering av insatser för full delaktighet*, *Projekt för att förebygga och minska utmanande beteenden* och *Tidiga förebyggande insatser för barn och unga*.

4.1 Uppdrag: Fortsätta utvecklingen av främjande, förbyggande och tidiga insatser för barn och unga, bland annat genom att utöka Uppsala ungdomsjours arbete mot barn i lägre åldrar. (KS, UBN, AMN, SCN, OSN, KTN och IFN).

Uppdraget pågår enligt plan.

För att hjälpa unga till studier eller arbete har det påbörjats ett kommunövergripande arbete med målgruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar (*uvas*). I detta arbete stöds kommunen av *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor* (MUCF) och under år 2021 kommer en kommungemensam handlingsplan för samarbetet att tas fram.

Nämnden deltar även i flera projekt för främjande och tidiga insatser för barn och unga inom ramen för HSVO:s verksamhetsplan.¹ Utifrån detta har en särskild styrgrupp för barn och unga bildats. Gemensamt för de aktiviteter som sker inom HSVO är samverkan med Region Uppsala (vårdstyrelsen och sjukhusstyrelsen), omsorgsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och äldrenämnden.

Inom ramen för HSVO har även samordnade utbildningsinsatser för medarbetare påbörjats, bland annat inom suicidprevention, tillsammans med *FoU socialtjänst*.

Uppdraget övergår till ordinarie verksamhet och arbete inom åtgärden kommer att fortsätta under nämndmålet *Den psykiska och fysiska hälsan hos personer med funktionsnedsättning ska främjas* (VP 2021–2023).

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Utveckla förbyggande och tidiga insatser för barn och unga.	Inom HSVO pågår många initiativ, bland andra: - Ny rutin gällande samverkan kring elever med förmodad NPF problematik är framtagen. - Samarbete utifrån regionens slutrapport <i>Förbättring av barn och ungas psykiska hälsa</i>². - Projekt "Ung Intro" har förlängts och kommer pågå till och med 30 juni 2021 (Se vidare uppdrag <i>Öka antalet anställda med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter</i>).
Uppföljning utöver del- och helårsbokslut	
Rapportering genom verksamhetsberättelse, samråd HSVO Uppsala i samband med årsbokslut.	

¹ Verksamhetsplan Hälsa, stöd och omsorg Uppsala 2021 (OSN-2020-00820).

² Förbättring av barn och ungas psykiska hälsa (Dnr: OSN-2019-0050).

4.2 Uppdrag: Intensifiera arbetet med att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck (SCN, UBN, OSN och KTN).

Åtgärder inom uppdraget har under året pågått under ett likalydande uppdrag 2020 (se uppdrag 4.3).

I omsorgsnämndens verksamhetsplan och budget 2021–2023 fortsätter arbetet med att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck under nämndmålet: *Den psykiska och fysiska hälsan hos personer med funktionsnedsättning ska främjas.*

4.3 Uppdrag: Förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck genom ett kompetenslyft för medarbetare inom skola, socialtjänst och omsorg, samt inrätta ett ”HVF-team” med särskild kompetens som stödjer de personalgrupper som kommer i kontakt med detta i sitt arbete (SCN, UBN, OMN, ÄLN, KS).

Uppdraget pågår enligt plan.

Tillsammans med äldrenämnden och socialnämnden har kompetenshöjande insatser för att upptäcka, förhindra och vid uppkomna fall hantera situationer knutna till hot och våld genomförts.

Åtgärder och aktiviteter kommer att fortsätta under nämndmålet: *Den psykiska och fysiska hälsan hos personer med funktionsnedsättning ska främjas (VP 2021–2023).*

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Säkerställa medarbetares kompetens gällande hedersrelaterat förtryck och våld.	Utbildningsinsatser som genomförts och pågår: - Samordnad kompetenssatsning tillsammans med social- och äldrenämnden av våldsombud för våld i relation. Ombuden ska vara ett stöd för sina kollegor och ska bland annat ge generell information, se till att rutiner följs samt ge råd och vägledning vid uppkomna situationer. - Kompetensutvecklingsinsatser gällande HBTQ som kommer att utmynna i certifiering av medarbetare med särskilt ansvar.

4.4 Uppdrag: Öka antalet anställda med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.

Uppdraget pågår enligt plan.

Nämnden har deltagit tillsammans med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Uppsala i flera projekt, i syfte att tillsammans minska inaktivitet och social isolering hos unga vuxna med funktionsnedsättning. Syftet är också att kommuninvånare som har behov av flera myndigheters hjälp får ett samordnat stöd i sin arbetslivsinriktade rehabilitering.

Åtgärder för att fler personer med funktionsnedsättning har arbete eller sysselsättning kommer att fortsätta genomföras i uppdraget: *Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter (VP 2021–2023).*

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Utveckla samarbetet med andra nämnder och huvudmän för att anställa fler personer med funktionsnedsättning.	- Deltagande i projektet "Förrehabiliterande insatser för unga med aktivitetsersättning" (Ung intro). Projektet vänder sig till ungdomar, i huvudsak med aktivitetsersättning, som har en funktionsnedsättning och är i behov av förrehabiliterande insatser för att närma sig eget arbete och försörjning.
	Se vidare under mål 5 uppdrag: <i>Öka den enskildes möjlighet att, utifrån ett långsiktigt perspektiv och utifrån sin förmåga, närma sig arbetsmarknaden, studier eller andra kompetenshöjande insatser.</i>

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet. De åtgärder som planerats och genomförts kommer att fortgå kontinuerligt, då arbete för att kunna erbjuda boenden för personer med funktionsnedsättning ingår i nämndens grunduppdrag.

Behovsanalys har påvisat nämndens behov av utbyggnad av LSS-bostäder, cirka 30 lägenheter per år fram till år 2025. Kommunstyrelsen har fattat beslut om att årligen finansiera dessa, fram till och med år 2022. Utifrån detta tilldelades omsorgsnämnden 88 miljoner för åren 2020–2022 och ytterligare 30 miljoner för år 2023 för att fortsätta arbeta utifrån Uppsala kommuns planering för lokaler inom nämndens område (*Bostads- och lokalförsörjningsplan för personer med funktionsnedsättning 2021–2025 med utblick till 2030.*)

Inom omsorgsnämnden finns ett flertal verksamheter vars syfte är att på kortare eller längre sikt förbättra den enskildes möjlighet till arbete och sysselsättning. Dessa är bland andra IPS Arbetscoacher, daglig verksamhet, estetisk verksamhet för personer med psykisk funktionsnedsättning och sysselsättning inom socialpsykiatri.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Öka den enskildes möjlighet att, utifrån ett långsiktigt perspektiv och utifrån sin förmåga, närma sig arbetsmarknaden, studier eller andra kompetenshöjande insatser.	Nämnden deltar i flera samarbeten för att öka möjligheten till sysselsättning, bland annat: - Ung intro³, som finansieras av Samordningsförbundet i Uppsala län och drivs i samverkan mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Region Uppsala och Uppsala kommun. - Flerpartssamverkan för individer i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering. Samarbete mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Uppsala och Uppsala kommun. - Vård och stödsamordning vuxna (VOSS). - Närvårdsteamet NPF. Omsorgsnämnden ger även föreningsstöd till föreningar som arbetar med Peer support⁴, kamratstöd och stärkt egenorganisering Se även rapportering under uppdragen: 4.1 Fortsätta utvecklingen av främjande, förbyggande och tidiga insatser för barn och unga, bland annat genom att utöka Uppsala ungdomsjours arbete mot barn i lägre åldrar. och 4.4 Öka antalet anställda med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.

³ Nämnden deltar i projektet "Förrehabiliterande insatser för unga med aktivitetsersättning" (Ung intro). Projektet vänder sig till ungdomar, i huvudsak med aktivitetsersättning, som har en funktionsnedsättning och är i behov av förrehabiliterande insatser för att närma sig eget arbete och försörjning. Ung Intro ska löpande arbeta med 50 personer. Första deltagare togs emot under september 2018 och sluttiden för projektet är 30 juni 2021.

⁴ Peer Support är en ny yrkesroll inom hälso- och sjukvård samt socialpsykiatri. Den innebär att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning blir professionellt verksamma för att stötta brukare/patienter i deras återhämtning.

5.1 Uppdrag: Öka tillgången till LSS-bostäder för att säkerställa att personer med beslut om bostad med särskild service enligt LSS får sina beslut verkställda. (KS, Uppsalahem och OSN).

Uppdraget pågår enligt plan.

Omsorgsnämnden har fortsatt att arbeta tillsammans med äldrenämnden och kommunstyrelsen med boendeplanering, verkställighet och rörlighet inom nämndens boendebestånd. Under år 2020 har 17 nya LSS-platser skapats (på två boeenheter och tre utökningar på redan befintliga boenden). Utöver detta tillkom åtta nya placeringar på ramupphandlade verksamheter. Totalt innebär detta 25 nya platser har skapats under 2020.

Analys - och utvecklingsarbete för att hitta rätt boendelösningar och säkerställa att individen får det stöd den är berättigad till pågår även internt inom omsorgsförvaltningens arenor för boendeplanering.

Uppdraget kommer fortsättningsvis att rapporteras under nämndmålet: *Erbjuda boendemiljöer för personer med funktionsnedsättning i olika åldrar, livssituationer* (VP 2021–2023).

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
I samarbete med berörda nämnder se över bostäder med särskild service och andra boendelösningar.	Genomförda aktiviteter i bostads- och lokalförsörjningsplanen under 2020: - Inventering av boenden inom socialpsykiatri har genomförts tillsammans med äldrenämnden. - Omlokalisering av korttidsboende på Jenny Linds väg till Ulleråker. - Ett nytt barnboende, Jenny Lind, har öppnat. - Uppstart av ett socialpsykiatriboende på Leopoldsgatan (gamla Nora) och utflytt av två enheter på Bandstolsvägen. - Uppstart av nytt LSS-boende med 6 platser på Leopoldsgatan i Nyby. - Inhyrning av trapphusbostad för bostad med särskild service för LSS 9:9. 8 lägenheter på Ekoxvägen. - Uppstart av en LSS bostad på Gotlandsresan. - Anslutning av en LSS bostad på Salabacksgatan och på Norbyvägen. - Omlokalisering av fritidsverksamhet/korttidstillsyn på Champinjonvägen.
Uppföljning utöver del- och helårsbokslut	
Rapportering av ej verkställda beslut om boende LSS och SoL, kvartalsvis. Rapportering av kapacitetsförändring inom bostad med särskild service LSS 9:9, tertialvis. Rapportering antal verkställda beslut LSS 9:9 (per den 1 oktober) till Socialstyrelsen, en gång per år.	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och åtgärderna bedöms till övervägande del leda till de resultat nämnden vill se inom målet.

För att elever med funktionsnedsättning ska nå kunskapsmålen har omsorgsnämnden samarbetat med Region Uppsala, utbildningsnämnden och socialnämnden för att ge ett sammanhållande stöd till elever med funktionsnedsättning.

Uppdrag 6.1: Genomföra en genomlysning av samverkan, metoder och finansieringsmodeller avseende elever med stort stödbehov. (UBN, SCN och OSN)

Uppdraget pågår enligt plan.

Projekt för ökad skolnärvaro i samarbete mellan utbildningsnämnden, omsorgsnämnden och socialnämnden har under året fortgått. Målgrupp har varit elever i problematisk skolfrånvaro som behöver mer stöd än vad som ingår i skolans ansvar. Eleverna kan tillhöra både fristående och kommunala grundskolor och grundsärskolor. Projektet övergår till i ordinarie verksamhet år 2021.

Fortsatt samverkan med utbildningsnämnden och socialnämnden kommer att ske under uppdraget: *Genomlys och stärk samverkan, metoder och finansieringsmodeller avseende elever med stort stödbehov. (UBN, SCN och OSN) VP 2021–2023.*

Nämndens åtgärd

Uppföljning december 2020

Fortsätta samverka med berörda nämnder för att ge ett sammanhållet stöd avseende elever med stort stödbehov.

Pågående aktiviteter:

- Koordinatorer för ökad skolnärvaro.
- Samverkan med utbildningsförvaltningen för att ge ett sammanhållande stöd till elever med stort stödbehov (Kompetensteam).
- Länsövergripande samarbete med framtagande av rutiner för att samarbetet kring barn och unga med NPF diagnos ska fungera i skolan.

Uppföljning utöver del- och helårsbokslut

Grunden för bedömningen av uppdraget bygger på om Skolnärvaroprojektet övergår i ordinarie verksamhet år 2021.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och åtgärderna bedöms till övervägande del leda till de resultat nämnden vill se inom målet.

För att långsiktigt kunna erbjuda en god och säker vård och omsorg för personer med funktionsnedsättning i Uppsala kommun fortsätter nämnden att utveckla formerna för en samordnad jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård och omsorg.

Under året har fokus, till följd av Coronapandemin, legat på att vård och omsorg i så stor utsträckning som möjligt ska fortgå för att minska konsekvenserna för brukare inom omsorgsnämndens verksamheter.

Trots pågående pandemi har en kraftfull och gemensam arbetsinsats genomförts inom omsorgsförvaltningens hälso- och sjukvårdsavdelning där bl.a. ledning, styrning och samsyn både internt, nämndövergripande och med Region Uppsala har förbättrats. Riktlinjer och rutiner, både interna och gemensamma med Region Uppsala, har reviderats, nya har arbetats fram och goda samarbetsformer har utvecklats.

Nämndmål: Jämlik och patientsäker hälso- och sjukvård.

Omsorgsnämndens nämndmål bidrar i hög grad till inriktningsmålet och åtgärderna bedöms till övervägande del leda till de resultat nämnden vill se inom målet.

I syfte att beskriva hälso- och sjukvårdsstrukturen mellan huvudmännen samt beskriva kommunens behov av samverkan med Region Uppsala utifrån förändringsarbetet *Effektiv och nära vård*, har ett diskussionsunderlag framarbetats gemensamt med äldreförvaltningen. Arbetet kring detta kommer att fortgå under år 2021.

För att säkerställa att hälso- och sjukvård och insatser av rehabiliterande och förebyggande arbete håller en hög kvalitet och utförs utifrån senaste evidens inom området har nämnden tillsammans med äldrenämnden inrättat tjänsten Medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR). Under året har även ytterligare en Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) rekryteras för att säkerställa en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet.

Inom ramen för *Effektiv och nära vård* i samarbete med andra nämnder, regionen och delvis andra kommuner i länet pågår flera initiativ och projekt för att uppnå en sammanhållen, likvärdig och patientsäker hälso- och sjukvård. Dessa projekt och initiativ har i syfte och tydliggöra patientens ställning, främja integritet, självbestämmande och delaktighet. Projekten syftar även till att nämndens målgrupp får möjlighet till hälsofrämjande insatser och närhet till vård genom att möjliggöra en jämlik och effektiv vård även på landsbygden. Med anledning av Pandemin har dock vissa av projekten pausas.

Som ett led i praktiskt lärande och utveckling för att stärka brukarnas och patienternas delaktighet, inflytande och medbestämmande i sin egen vård har medarbetare från förvaltningen, regionen och brukare deltagit i *Esther SimLab*⁵.

Med anledning av Pandemin har nämnden, tillsammans med äldrenämnden, under året haft ett tätt samarbete med Region Uppsala för att tillskapa nya VIS-dokument och säkerställa att aktuell

⁵ Esther SimLab är ett nytt koncept för praktiskt lärande, som handlar om simulering av "icke-tekniska" färdigheter inom vård och omsorg, såsom t. ex. kommunikation, bemötande, förhållningssätt, teamarbete och samverkan

information är känd i egen regi och hos privata leverantörer. Den pågående Coronapandemin har inneburit en förbättrad samverkan mellan den regionala och kommunala primärvårdsnivån.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Utveckla hälso- och sjukvården i samarbete med Region Uppsala utifrån Effektiv och nära vård 2030.	Nämnden är representerad i flera pågående arbeten tillsammans med Region Uppsala och övriga kommuner i länet. Följande projekt och workshops har nämnden varit delaktiga i: - Pilotprojekt som Förstärkt <i>geografiskt hälsouppdrag i Gottsunda</i> - Workshop med regionen, avseende kartläggning av innehåll i Närmottagningar. - Projekt <i>Vård och omsorg i hemmet</i>. - Samverkan kring vårdcentrum (<i>Projekt vårdcentrum vid Samariterhemmet/centrala staden</i>). - Inventering av nämndens behov av närvårdsplatser och korttidsplatser - Introduktion av ett gemensamt arbetssätt med teammöten mellan vårdcentral och hemsjukvård - <i>Projekt om samverkan med specialistpsykiatri</i>
Fortsätta skapa förutsättningar för att möjliggöra hemgång för patienter så snart som möjligt efter att de inte längre behöver slutenvårdens resurser.	Följande projekt och workshops har nämnden varit delaktiga i: - Förbättrat in- och utskrivningsprocessen och återinläggningar som hade kunnat undvikas. - Gemensamma workshops med regionen har hållits för remisshantering av riktlinjen för samverkan vid in- och utskrivning.
Uppföljning utöver del- och helårsbokslut	
Uppföljning sker även genom Närvårdssamverkan i Uppsalas verksamhetsberättelse i samband med årsbokslut. Rapportering sker även via Patientsäkerhetsberättelse.	

7.1 Uppdrag: Pröva möjligheten till samordning för hjälp med och stöd i myndighetskontakter i syfte att underlätta för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga. (OMN, UBN, SCN, AMN och PBN)

Uppdraget pågår enligt plan.

Samordningsprojektet *Gemensam ingång och förenklade myndighetskontakter i sociala verksamheter* har genomförts. Det har letts av kommunstyrelsen och berör omsorgsnämnden, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och plan- och byggnadsnämnden. Projektets syfte var att det sociala nämnderna ska kunna nyttja varandras kompetenser bättre för att underlätta för medborgare att komma i kontakt med kommunen, att kunna erbjuda insatser i rätt tid och att minska välfärdsbrotten.

I detta projekt inkluderades även uppdraget:

- *Utreda förutsättningarna för en gemensam ingång till sociala nämnder för att underlätta snabb handläggning (SCN, OSN, AMN och ÄLN) och*
- *Genomföra en genomlysning av samverkan, metoder och finansieringsmodeller avseende elever med stort stödbehov. (UBN, SCN och OSN).*

Nämnden avser att, i samråd med övriga berörda nämnder, komma fram till hur utredningens förslag bör hanteras vidare i början av 2021.

Hjälp med stöd i myndighetskontakter för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga möjliggörs även genom nämndens upphandlade verksamhet av personliga ombud.

Åtgärder som genomförts under året kommer att fortsätta under år 2021 och övergår till nytt uppdrag: *Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.*

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Tillsammans med andra nämnder pröva nya möjligheter till samordning för hjälp med och stöd i myndighetskontakter.	Utifrån projektet <i>Gemensam ingång och förenklade myndighetskontakter i sociala verksamheter</i> mellan de sociala nämnderna är en rapport skriven. Den lyfter fram slutsatser och förslag på arbete framåt. - Nämnderna fortsätta att arbeta med gemensamma aktiviteter så att brukare enklare och snabbare ska få sina behov tillgodosedda.

7.2 Uppdrag: Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven (ÄLN, OSN, SCN och ÖFN).

Uppdraget pågår enligt plan.

Att öka möjligheten till inflytande och egenmakt hos personer med funktionsnedsättning är en del av nämndens grunduppdrag. Uppdraget med dess åtgärder kommer därför att fortsätta i ordinarie verksamhet och under nämndens grunduppdrag under inriktningsmål 8 i *verksamhetsplan och budget 2021–2023*.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Utifrån ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt stärka individens delaktighet i utredning, planering och genomförande av insats samt i uppföljning av beslutad insats.	- Under våren 2020 anställdes en projektledare för att implementera Socialstyrelsens modell för Individens behov i centrum (IBIC) både inom omsorgsnämndens och äldrenämndens verksamheter. Ett införande av modellen IBIC leder till ökade möjligheter för nämnden att organisera och planera resurser utifrån individernas behov, ökad rättssäkerhet samt ökad delaktighet för de enskilda som har kontakt med förvaltningarna. - Projekt: implementering av <i>Program för full delaktighet</i> har startats.

7.3 Uppdrag: Motverka det digitala utanförskapet hos äldre och personer med funktionsnedsättning genom stödinsatser (OMN och ÄLN).

Uppdraget pågår och kommer att fortsätta inom nämndens grunduppdrag. Fortsatt arbete med åtgärder för att motverka digitalt utanförskap kommer att ske inom omsorgsnämndens under nämndmål: *Alla ska ha möjlighet att delta i den digitala utvecklingen utifrån sina förutsättningar* (VP 2021–2023).

SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) och regeringen har träffat en överenskommelse om bättre förutsättningar att verksamhetsutveckla äldreomsorgen genom digitalisering, *Överenskommelse om äldreomsorg – teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus*. Överenskommelsen är treårig och gäller för åren 2020–2022. Den omfattar totalt 200 miljoner kr under år 2020, varav 183,7 miljoner kr har tilldelas Sveriges kommuner. Omsorgsnämnden har rekviderat och erhåller totalt 107 258 kronor, vilka har fördelats inom hela nämndens verksamhet.

Omsorgsnämndens projekt *Funk-IT Lyftet* som startade år 2019 har fortgått under år 2020 och har hittills nått fler än 1 300 personer. Målet är att personer med funktionsnedsättning ska få kunskap för att kunna använda modern teknik i sin vardag. *Funk- IT Lyftet* utbildar personer med psykiska, neuropsykiatriska eller kognitiva funktionsnedsättningar i att använda digitala tjänster för att kunna betala räkningar, söka efter information och köpa bussbiljett med mera. Ett 50-tal kursmaterial finns nu tillgängligt som presentationer på en webbsida. Kursmaterial och utbildningar finns i form av Power Point, PDF format och som kurser via YouTube. Dessa finns tillgängliga både internt och på omsorgswebben. Utbildningarna är mycket uppskattade av deltagarna.

Med anledning av covid-19 har projektet ställt om från fysiska kurser till digitala möten. Personer inom målgrupperna har deltagit digitalt i aktiviteter, som exempelvis brukarmöten, på

träffpunkter. Digitalt deltagande har inneburit kontinuitet och gemenskap även för de som är i riskgrupp.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Utveckla möjligheten för brukare att använda teknik och digitala tjänster.	Pågående och slutförda aktiviteter: - <i>Funk-IT lyftet</i> har fortgått under år 2020. Projektet har ställt om från fysiska kurser till digitala möten. - Översyn avseende WiFi i verksamheterna. - Inköp av digital teknik, såsom surfplattor och datorer, VR glasögon, interaktiva bord att använda i allmänna utrymmen.

7.4 Uppdrag: Utredda förutsättningarna för en gemensam ingång till sociala nämnder för att underlätta snabb handläggning (SCN, OSN, AMN och ÄLN).

Uppdraget pågår enligt plan.

Detta uppdrag och uppdraget *Pröva möjligheten till samordning för hjälp med och stöd i myndighetskontakter i syfte att underlätta för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga*, har sammanförts har ingått i projektet *Gemensam ingång och förenklade myndighetskontakter i sociala verksamheter*.

Fortsatt arbete inom åtgärden kommer att genomföras 2021 under uppdraget: *Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala, VP 2021–2023*.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Utredda förutsättningarna för en gemensam ingång till sociala nämnder för att underlätta snabb handläggning.	Se rapportering om samordningsprojektet <i>Gemensam ingång och förenklade myndighetskontakter i sociala verksamheter</i>, under uppdraget: <i>7.1 Pröva möjligheten till samordning för hjälp med och stöd i myndighetskontakter i syfte att underlätta för personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga</i>.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och åtgärderna bedöms till övervägande del leda till de resultat nämnden vill se inom målet.

Omsorgsnämnden arbetar kontinuerligt för att öka delaktighet, stärka inflytande och därmed möjliggöra större egenmakt för personer med funktionsnedsättning.

Brukarnas påverkansmöjlighet har möjliggjorts bland annat genom brukarrevisioner, brukarenkäter, brukarråd och delaktighetsslingor. Stor vikt har under året lagts vid att utveckla samverkan med brukare, brukarorganisationer, föreningar och övriga civilsamhället.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
I samverkan med berörda nämnder förenkla administration och ansökan gällande föreningsstöd.	- Deltagande i projekt <i>En väg in för</i> föreningar. Projektet leds av kommunledningskontoret. En policy och riktlinjer för arbetet är beslutade. Avtal med en leverantör av digital lösning för bokning av lokal och hantering av ekonomistöd har ännu inte tecknats.

8.1 Uppdrag: Arbeta med att öka medborgarnas möjlighet till påverkan genom att ha dialog med fler medborgargrupper och utveckla former för att genomföra medborgardialog på fler språk än svenska.

Uppdraget pågår enligt plan.

Under året har deltagande skett i projektet *Medborgardialog med unga vuxna som lever med psykisk ohälsa, Intern- Extern dialog*, som drivs av HSO i Uppsala kommun. Projektet utvecklar en metod för medborgardialog som ska svara mot de förutsättningar som målgruppen unga med psykiska och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har. Det är en vidareutveckling av de redan etablerade metoderna Medborgardialog och Delaktighetsmodellen.

De åtgärder som genomförs för att öka möjligheten för att personer med funktionsnedsättning att ta del av information och föra fram sina åsikter övergår till uppdraget: *Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala (VP 2021–2023)*.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Öka möjligheten till påverkan för personer med funktionsnedsättning bland annat genom brukarråd och föreningsdialoger.	- Flera samtalsgrupper under hösten 2020 i projektet <i>Jag gör politik har</i> genomförts. Det är medborgardialoger med unga vuxna som lever med psykisk ohälsa har genomförts i samarbete mellan HSO Uppsala kommun och Uppsala kommun. Medborgardialogerna syftar till att öka medbestämmande och delaktighet i samhället genom att stötta och stärka deras politiska förmåga och inflytande under trygga former. - Föreningsdialog under hösten 2020 med fokus att inhämta föreningars tankar om framtidens boende. - Föreningsdialog på Fyrisgården (inom ramen för IOP). Ett forum för ungdomar med funktionsnedsättning att diskutera problem och frågor som berör deras vardag.

8.2 Uppdrag: Uppdrag: Utveckla formerna av brukarmedverkan vid verksamheternas kvalitetsarbete. (OSN och SCN)

Uppdraget är färdigt.

Att utveckla formerna av brukarmedverkan kommer fortsättningsvis att fortsätta inom ramen för nämndens grunduppdrag. Att öka brukarinflytandet och stärka delaktigheten för personer med funktionsnedsättning är en del av nämndens politiska plattform och utvecklingsarbetet pågår kontinuerligt.

FUB har genom projektet Ge Makten Vidare arbetat med delaktighetsfrågor, och bland annat vidareutvecklat en strukturerad samtalsmodell utifrån metoden delaktighetsslingor. Projektet finansieras av Arvsfonden fram till och med maj 2021 och därefter tar omsorgsnämnden över ansvaret för att driva verksamheten vidare. Detta görs genom den nystartade dagliga verksamheten Ge makten vidare 2.0, vilken bland annat ska arbeta med frågor för ökad delaktighet för brukare, ett tätt samarbete med brukarrevision, att ta emot frågor och synpunkter från brukare och andra medborgare i samhället, och därefter genomföra strukturerade samtal för förändring.

Arbetet med införande av IBIC kommer att fortsätta under uppdraget: *Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala (VP 2021–2023).*

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Utveckla formerna av brukarmedverkan inom omsorgsnämndens verksamheter.	Arbeten som pågått under året och kommer att fortsätta inom nämndens grunduppdrag: - SKR:s brukarenkät har genomförts på LSS boenden och inom daglig verksamhet. En första analys visade ett bättre resultat än förra året och bättre resultat jämfört med riket. En djupare analys pågår, så att handlingsplaner utifrån resultaten kan tas fram i verksamheterna under våren 2021. - Brukarråd finns inom avdelning arbete och bostad och utveckling av dessa fortsätter löpande utifrån frågor som brukare vill lyfta samt hur de vill utveckla råden. Ett nytt brukarråd med fokus på boende startas där även personer från externa verksamheter ska bjudas in. - Delaktighetsslingor genomförs i nämndens verksamheter. Dock har flera slingor under året blivit inställda till följd av pandemin. - Tjänstedesign för att få insikter i brukarnas behov och förslag på hur de kan vara delaktiga. - Projekt om utmanande beteende startades under hösten 2020 och en projektledare är rekryterad. En psykolog har anställts i syfte att utbilda och implementera kunskap om utmanande beteenden. - Samverkan med HSO inför utvecklingsprojekt och implementering av Barnkonventionen inom myndigheten. - Samarbete med Hälsa och habilitering (HAB) för att ta fram kommunikationshjälpmedel (bilder, schema etc.). HAB har även utbildat medarbetare i alternativ och kompletterande kommunikation.

8.3 Uppdrag: Uppmärksamma 2020 som temaår för mänskliga rättigheter inom områdena fred, demokrati och yttrandefrihet.

Uppdraget är färdigt.

Omsorgsnämnden har varit remissinstans för kommunstyrelsens arbete för att framarbete en handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun. Handlingsplanen antogs i oktober 2020.

Att öka upplevelsen av frihet, delaktighet och självbestämmande är en del av omsorgsnämndens politiska plattform och utvecklingsarbetet pågår kontinuerligt i nämndens grunduppdrag.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Medverka i det kommunövergripande arbetet för att uppmärksamma 2020 som temaår för mänskliga rättigheter.	- Framtagande av handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun.
Uppföljning utöver del- och helårsbokslut	
Rapportering genom årlig uppföljning av <i>Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning</i> .	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och åtgärderna bedöms till övervägande del leda till de resultat nämnden vill se inom målet.

Omsorgsnämndens fokus under detta mål har främst varit att säkerställa medarbetarnas arbetsmiljö under pandemin, utveckla ledarskapet och att säkerställa kompetensförsörjningen, framförallt inom bristyrken.

Kommungemensamt nämndmål: Gemensamt nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Omsorgsnämndens arbete inom nämndmålet bidrar i hög grad till inriktningsmålet och åtgärderna bedöms till övervägande del leda till de resultat nämnden vill uppnå.

Under pågående pandemi har ett stort fokus varit att säkra upp medarbetarnas arbetssituation och de nya utmaningar som nämnden ställdes inför, både chefer och medarbetare. Stort fokus har varit samverkan både inom nämndens verksamheter men också kommunövergripande. Då många chefer i större uträkning än tidigare fått leda på distans har dialogen mellan chef och medarbetare större fokus. Stora insatser har genomförts, både utbildnings- och informationsinsatser, för att alla nämndens medarbetare ska följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer för att förhindra smittspridning.

Omställningen av att arbeta hemifrån har påverkat det nära ledar- och medarbetarskapet, då många möten, bland annat arbetsplatsträffar och avstämningsmöten numera sker digitalt.

Fler chefer än vanligt var i tjänst och grundbemanningen höjdes jämfört med tidigare somrar. Kontinuerliga avstämningar med varje enhet inom egenregion genomfördes under sommaren för att tillförsäkra att nämnden klarade sitt uppdrag.

På grund av rådande pandemi har sjukfrånvaron varit högre än normalt under år 2020.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Främja ett hälsofrämjande och systematiskt arbetsmiljöarbete.	- Omsorgsnämnden har genomfört organisatorisk och social- skyddsronnd samt regelbundna uppföljningar av olika nyckeltal bland annat sjukfrånvaro och avvikelser utifrån arbetsmiljö (KIA). - Förtydligande av chefsuppdraget, vilket kommer ligga till grund för samtal och dialoger om mål och utveckling bland annat utifrån vikten att skapa och bibehålla en god arbetsmiljö för nämndens alla medarbetare. - Ett samarbete med HR för utbildningsinsatser kring rehabilitering och hälsosamt yrkesliv finns. - På omsorgsförvaltningen har olika hälsofrämjande initiativ för medarbetare genomförts.

Kommungemensamt nämndmål: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som möjliggör verksamhetsutveckling och medledarskap.

Omsorgsnämndens arbete inom nämndmålet bidrar i hög grad till inriktningsmålet och åtgärderna bedöms till övervägande del leda till de resultat nämnden vill se.

Nämnden arbetar kontinuerligt med att säkra att nämnden har rätt kompetens på rätt plats i rätt tid likväl som att nämndens medarbetare får utveckling, vill stanna kvar och fortsätta utvecklas inom vården och omsorgen.

Diskussioner har förts om hur framtidens behov av kompetensförsörjning bäst kan mötas. Områden som diskuterats är exempelvis: vilka nya kompetenser som kommer att behövas och vilken strategi som behövs för att möta omvärldens och nya generationers syn på arbete.

Pandemin har skyndat på utvecklingen mot det paradigmskifte vi står inför där samhället blir mer digitalt och där synen på arbete håller på att förändras. Både ledarskapet och medarbetarskapet har utmanats då den sociala distanseringen har gjort att fysiska möten minskat avsevärt. En kompetensutveckling har skett när det gäller användandet av ny teknik och en öppenhet att testa nya arbetssätt och metoder.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Skapa förutsättningar för att nämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare.	- Individuella kompetensutvecklingsplaner utifrån verktyget 70-20-10 för chefer. - Ett förtydligt chefsuppdrag. - Deltagande i kommungemensamt projekt för en mer digital arbetsplats. - Digitala utbildningar i arbetsrätt, kollektivavtal samt lönebildning för chefer. - Införande av ett digitalt IT-stöd som erbjuder stöd för att uppfylla kraven i föreskriften SOSFS 2011:9 om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

9.1 Uppdrag: Införa obligatorisk språkundervisning i svenska språket samt språkmentorer för anställda med behov av det inom vård och omsorg (OSN, ÄLN och AMN).

Uppdraget pågår enligt plan.

Under hösten 2020 har diskussioner förts med äldrenämnden och arbetsmarknadsnämnden om ytterligare samarbete i syfte att säkerställa att personal har tillräckliga språkkunskaper. Arbete har initierats för att kartlägga behov och hitta nya digitala verktyg för att stödja språkutvecklingen inom vård och omsorg.

Åtgärder som pågår övergår till nytt uppdrag 2021: *Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg (OSN, ÄLN och AMN).*

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Fortsatt erbjuda språkstöd för medarbetare med behov av detta genom språkombud.	- Resursen språkombud finns att tillgå, men inga riktade insatser har genomförts under 2020.

9.2 Uppdrag: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella skillnader på grund av kön.

Uppdraget är färdigt. Regelbundna chefsutbildningar och löneseminarier har fortsatt att erbjudas så att kompetensen kring jämställd lönesättning bibehålls inom nämndens ansvarsområden. Nämnden arbetar också kontinuerligt med att utveckla lönebildningsprocessen och löneöversynen.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020

Medverka i det kommunövergripande arbetet gällande åtgärder för minskade strukturella skillnader på grund av kön, främst inom arbetsmiljö.

Nämnden arbetar kontinuerligt med att utveckla lönebildningsprocessen och löneöversynen.

- Gemensamma lönekriterier med avstamp i kommunens värdegrund är nu klara för samtliga medarbetare.
- Utbildningar och workshops för chefer har genomförts och kommer att fortsätta genomföras kontinuerligt.

9.3 Uppdrag: Möjliggöra för fler deltidbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.

Uppdraget är färdigt då det finns möjlighet att arbeta som deltidbrandman inom nämndens verksamheter.

Nämndens åtgärd	Uppföljning december 2020
Möjliggöra för omsorgsnämndens medarbetare att kunna arbeta som deltidbrandmän.	Uppsala brandförsvaret har tagit fram ett informationsmaterial som riktar sig till alla medarbetare i kommunen. Materialet består av en film och en ppt-presentation som kan visas på APT eller API och kommunikationsaktiviteter kopplade till materialet.

Särskilda frågor om coronaviruset Covid-19

1. Beskriv kortfattat hur verksamheten har påverkats av spridningen av covid-19. Vilka är de största konsekvenserna för (a) verksamhet, (b) personal, (c) ekonomi?

På omsorgsförvaltningen har ett aktivt, systematiskt och organiserat arbete pågått utifrån den framtagna ledningsplanen. Den organisering och styrning av verksamheten som pågått under året och fortfarande pågår har möjliggjort att ordinarie verksamhet till största delen kunnat fortgå.

Under hösten genomfördes en utvärdering av krisledningsförmågan i syfte att ytterligare utveckla styrning och ledning på omsorgsförvaltningen (*Omsorgsförvaltningens krisledning under covid-19, mars-oktober 2020 OSN-2020-00853*). Analysen visade att det fanns en trygghet i att leda i kris och att leda på distans, även om det ger upphov till andra utmaningar i ledarskapet än tidigare. Resultatet av utvärderingen kommer ligga till grund för kommande utvecklingsarbete för att leda under extraordinära förhållanden.

Den coronapandemi som pågått sedan mars 2020 har påverkat nämndens kostnader såväl negativt som positivt. De insatskostnader som ökat under året har delvis kompenseras av statliga bidrag samtidigt som omfattningen av utförda insatser inom vissa verksamheter har minskat.

Den digitala förflyttning som skett har fungerat över förväntan och hjälpt verksamheterna att använda fler digitala hjälpmedel, om än att det behövs fler insatser för att trygga chefer, medarbetare och brukare i en fortsatt användning.

Konsekvenser på lång sikt

Det finns en risk att den sociala distanseringen och minskade aktiviteter på lång sikt leder till konsekvenser för brukarna avseende bristande livskvalitet, ökad psykisk och fysisk ohälsa.

Hur den pågående pandemin kommer att påverka nämndens nettokostnader under 2021 är svårt att förutse. Emellertid ser förvaltningen en återhämtning av vissa insatsvolymerna med en ökad kostnad som följd samtidigt som en statlig kompensation inte kan förutses.

Många av de som har vårdats för covid-19 kommer att behöva rehabilitering under lång tid för att undvika bestående funktionsnedsättningar, vilket innebär att behovet av rehabilitering av nämndens målgrupp kommer att öka. Detta innebär att nämnden behöver planera för omfattande och långvariga rehabiliterande insatser för denna målgrupp.

Det finns även flera möjliga positiva konsekvenser bland annat att de digitala arbetsätt som nu används kan leda till mindre administration och effektivare arbetsätt framöver.

2. Vilka åtgärder vidtog nämnden/bolagsstyrelsen för att hantera (minska) konsekvenserna av covid-19 på verksamheten?

I och med pandemins utbrott har en tydlig krisorganisering och styrning av verksamheten skett. Utifrån nämndens ledningsplan inför och vid allvarlig störning och erfarenheter från genomförda övningstillfällen innan pandemin, har metoder i krisledningen använts både strategiskt och operativt med goda resultat.

Fokus sedan smittspridningens början har varit att rekrytera, behålla och se till att de medarbetare som arbetar är friska så att ordinarie verksamhet kan fortgå i så stor utsträckning som möjlig. I ett tidigt skede framkom behov av att snabbt säkra bemanning och kompetens inom alla yrkesgrupper. Detta resulterade både i en nämndspecifik och en kommungemensam inventering och kompetenskartläggning. Inom myndigheten fattas kompletterande beslut för att möjliggöra att alla brukare ska få sina behov tillgodosedda trots de restriktioner som finns. Medarbetare, brukare, medborgare och andra berörda aktörer uppmanas kontinuerligt att följa

Folkhälsomyndighetens och övriga myndigheters rekommendationer för att minska smittspridning, minska oron och säkerställa brukares liv och hälsa.

Arbete har kontinuerligt pågått inom förvaltningen för att fånga upp brukare som mår sämre utifrån restriktioner och pågående pandemi. Anpassningar i verksamheten har gjorts och information har tagits fram för att underlätta förståelsen för covid-19 och vad restriktionerna innebär. Planering tillsammans med Region Uppsala och äldreförvaltningen avseende vaccination mot covid-19 har påbörjats.

Arbete behöver fortsätta för att hitta nya sätt att erbjuda brukare vård och stöd, utifrån rådande förhållande. Behov finns också att utveckla ett mer strukturerat arbete kring att tidigt uppmärksamma brukarens förändrade behov vid en extraordinär händelse så att anpassningar kan ske i verksamheterna för att möta uppkomna behov. Det finns också behov av att utveckla ett mer strukturerat arbete vid en långvarig kris för att kunna motivera brukaren till att ”hålla i och hålla ut” då detta är av yttersta vikt för att förebygga psykisk ohälsa.

Daglig verksamhet

För att minska smittspridning har anpassning genomförts på nämndens dagliga verksamheter. Omsorgsförvaltningen uppmanar de dagliga verksamheterna att så långt det är möjligt genomföra anpassningar och lösningar av utförandet i det dagliga arbetet för att minska smittspridning och öka social distansering (exv. delta på distans, anpassa arbetsuppgifter och aktiviteter så att sociala nära kontakter inte genomförs, fler aktiviteter utomhus).

Omsorgsnämnden har fattat beslut om att habiliteringsersättning ska betalas ut till deltagare som är oroliga för att bli sjuka och för deltagare som av sjukvården ordineras att inte närvara på daglig verksamhet. Beslutet gäller till och med 30 juni 2021, men upphör att gälla i förtid om regeringen inte förlänger tidsgränsen för det avskaffade karensavdraget för arbetstagare inom den ordinarie arbetsmarknaden (*Förlängning av habiliteringsersättning vid sjukdom eller vid avbrott i verkställighet OSN-2020-00270*).

Övriga verksamheter

På flertalet av nämndens verksamheter har åtgärder vidtagits för att minska sociala kontakter. Gruppaktiviteter och individuella fritidsaktiviteter såsom biobesök, inköp och social samvaro har begränsats och antalet brukare som kommer till fritidsverksamhet och korttidsverksamhet har minskat.

Transporter

Anpassningar av transporter till och från daglig verksamhet har skett utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer så att deltagarna sitter glesare eller kanske som enda passagerare i fordonet.

Skyddsutrustning och vårdhygien

I början av våren var bristen på skyddsutrustning en utmaning för verksamheterna och krävde stora organisatoriska resurser, både gällande beställningar och transport av skyddsmaterial. När lagren av skyddsmaterial fylldes på och en övergripande samordning infördes förbättrades situationen. Ett fåtal externa utförare behövde få köpa utrustning under en kortare tid av förvaltningen.

Testning och smittspårning av brukare och medarbetare har fungerat tillfredsställande beroende på ett effektivt och nära samarbete mellan verksamheterna, medicinskt ansvarig sjuksköterska och medarbetare på avdelningen hälso- och sjukvård och regionen.

Socialstyrelsens instruktionsfilmer och Region Uppsalas utbildning i vårdhygien riktad mot kommunal vård och omsorg är kända och implementerade i verksamheterna. Diskussioner förs

kontinuerligt med Region Uppsala om samverkan om personal och material över huvudmannagränserna. Regelbundna samverkansmöten sker med Länsstyrelsen, Vårdhygien, Smittskydd och länets kommuner.

Tillsammans med Region Uppsala har en särskild beredskapslinje för kontakt med sjukvården gällande särskilda boenden i extern regi upprättats. Den syftar till att minska belastningen på den allmänna linjen via 1177.

Informations- och kommunikationsinsatser

Förutom information och kommunikationsinsatser inom egenregion har information till och kommunikation skett med externa utförare (e-postutskick, utförarwebb, telefonkontakt) om beredskap vid pandemiutbrott, kompetensförsörjning, frågor och svar om bland annat ersättning vid driftsstörningar (personalbrist eller förändrad verkställighet) och brist på skyddsutrustning.

En framgångsfaktor för informationsspridning av Uppsala kommun och Region Uppsala gemensamma arbete har varit att använda ordinarie kanaler. Det har bidragit till att förvaltningens chefer och medarbetare känt sig trygga med att aktuell information är kvalitetssäkrad och giltig.

Kvalitetssäkring

Som en del i att säkerställa trygghet och säkerhet har nya rutiner, checklistor och blanketter tagits fram och gjorts kända, både kopplade till omvårdnadsarbete och hälso- och sjukvårdsinsatser. Exempel på dessa är bland andra: Checklista inför beslut att stänga verksamhet, rutin gällande brukare som smittats och riktlinje för Överflyttning av patient med genomgången covid-19 från slutna vård till annan vårdgivare. I samband med detta har förvaltningen arbetat med att säkerställa att de privata leverantörerna fått ta del av samma information.

Omsorgsförvaltningen
Bokslut

 Datum:
 2021-02-01

 Diarienummer:
 OSN-2019-0778

 Handläggare:
 Rikard Sörell

Omsorgsnämnden – bokslut 2020

OMSORGSNÄMNDEN				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag	Resultat		
		Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2020	2020	2019	202008
Politisk verksamhet	2	0	-1	0
Vård och omsorg om äldre (SoL HSL)	77	-10	8	-15
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	1 627	25	-67	-1
varav öppna insatser	33	-4	-6	-5
varav insatser enligt SoL och HSL	352	0	-29	-11
varav insatser enligt LSS	1 242	30	-32	15
Nämnden totalt	1 707	16	-60	-16

	KF-budget	Bokslut	Bokslut	Helårsprognos
	2020	2020	2019	202008
Investeringar	2	1	0	0

Resultat per verksamhet

Resultatet för omsorgsnämnden för helåret uppgår till 16 mnkr. Det är 16 mnkr bättre än budget och 32 mnkr bättre än augustiprognos på -16 mnkr.

Det verkliga kostnadsutfallet inom de verksamheter som nämnden ansvarar för har i många år avvikit från de ramar verksamheterna blivit tilldelade av kommunfullmäktige. Som synes i jämförelse med bokslutet 2019 (*tabell ovan*) så har nämnden lyckats bättre med de tekniska justeringarna och att följa givna verksamhetsramar men har arbete kvar att göra.

Innehåll

Resultat per verksamhet	1
Nämndens totala resultat	3
Nämndens resultat per avdelning.....	4
Ledning	4
Avdelning systemledning.....	5
Avdelning ordinärt boende.....	5
Avdelning socialpsykiatri	8
Avdelning arbete & bostad.....	9
Avdelning kvalitet och utveckling	11
Avdelning myndighet	12
Avdelning hälso- och sjukvård.....	15
Investeringar	17

Nämndens totala resultat

Resultaträkning, miljoner kronor

RESULTATRÄKNING Omsorgsnämnden					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2020	Budget 2020	Diff utfall/ budget 2020	Prognos 2020	Diff utfall/ prognos 2020
Verksamhetens intäkter	1 020,3	973,8	46,6	1 010,6	9,8
Lämnade bidrag och köp av huvudverksamhet mm	-1 532,3	-1 549,1	16,9	-1 556,7	24,5
Personalkostnader	-885,7	-898,7	12,9	-891,3	5,6
Övriga kostnader	-200,1	-138,4	-61,7	-192,1	-8,0
Avskrivningar	-1,0	-0,9	-0,1	-1,0	0,0
Finansnetto	-0,1	0,0	-0,0	0,0	0,0
Resultat före indirekta kostnader	-1 598,8	-1 613,4	14,6	-1 630,6	31,8
Indirekta kostnader	-20,9	-22,5	1,5	-21,2	0,3
Resultat före gemensamma kostnader	-1 619,7	-1 635,8	16,1	-1 651,8	32,1
Gemensamma kostnader	-71,0	-71,0	-0,0	-71,0	0,0
Resultat före kommunbidrag	-1 690,8	-1 706,9	16,1	-1 722,8	32,1
Kommunbidrag, skatt mm	1 706,9	1 706,9	0,0	1 706,9	0,0
Resultat	16,1	0,0	16,1	-15,9	32,1

Omsorgsnämnden redovisar ett positivt resultat för 2020 på 16,1 mnkr, vilket är 16,1 mnkr bättre än budget och 32,1 mnkr bättre än augustiprognos.

Stora delar av nämndens positiva resultat beror på händelser av engångskaraktär som inte var kända i budgeteringsarbetet inför 2020.

Dessa händelser beror framför allt på följder av pandemiutbrottet och förbättrade arbetsprocesser.

- På grund av Covid-19 har efterfrågan minskat inom flera insatser.
- Staten har under en begränsad period täckt sjuklönekostnader för Covid-19.
- Utbrottet av Covid-19 medförde att Socialstyrelsen skapade ett tidsbegränsat statsbidrag för att täcka merkostnader för Covid-19.
- Omsorgsförvaltningen fick mer statsbidrag än budgeterat från Migrationsverket. Detta beror på en förbättrad arbetsprocess inom avdelning myndighet.

Delar av de statsbidrag som förvaltningen har erhållit utöver budget motsvarar de högre kostnaderna som förvaltningen haft för Corona och utförda insatser.

Nämndens resultat per avdelning

Ledning

Ledning innehåller nämndkostnader, kostnader för förvaltningsdirektör samt kostnader för hjälpmedel och för regional och kommunal samverkan. Här ligger också kommunbidraget för hela nämnden.

RESULTATRÄKNING Ledning					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2020	Budget 2020	Diff utfall/ budget 2020	Prognos 2020	Diff utfall/ prognos 2020
Verksamhetens intäkter	10,4	2,2	8,2	27,1	-16,7
Lämnade bidrag och köp av huvudverksamhet mm	-18,7	-10,7	-8,0	-35,7	17,0
Personalkostnader	-7,8	-8,4	0,6	-7,5	-0,2
Övriga kostnader	-16,7	8,2	-24,9	-19,3	2,6
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansnetto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före indirekta kostnader	-32,8	-8,7	-24,1	-35,5	2,7
Indirekta kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före gemensamma kostnader	-32,8	-8,7	-24,1	-35,5	2,7
Gemensamma kostnader	-40,2	-40,2	0,0	-40,2	0,0
Resultat före kommunbidrag	-73,0	-49,0	-24,1	-75,7	2,7
Kommunbidrag, skatt mm	1 706,9	1 706,9	0,0	1 706,9	0,0
Resultat	1 633,9	1 657,9	-24,1	1 631,2	2,7

Resultatet för avdelning ledning är 24,1 mnkr sämre än budget och 2,7 mnkr bättre än augustiprognos.

Analys

Att enheten ledning har differenser inom intäkter och personalkostnader beror primärt på att projektmedel till stor del hanteras inom avdelningen och dessa påverkar intäkts- och personalkostnadsrader men inte resultatet.

Nämndens effektiviseringskrav för att nå budget i balans år 2020 var 61 mnkr. För att behålla en tro och vilja att uppnå effektiviseringar inom avdelningarna, fördelades ca 33 mnkr ut på övriga avdelningar och resterande 28 mnkr lades som effektivisering på avdelning ledning. Den effektiviseringsposten förklarar hela avdelning lednings underskott. Förvaltningen har fattat beslut om, och genomfört, en sammanslagning av arbetsplatser på Fyrisborg med äldreförvaltningen. Detta kommer att generera en kostnadsminskning om 1,4 mnkr per nämnd årligen. Effekten av sammanslagningen har påverkat avdelning systemlednings utfall.

Nämndens kostnader för hjälpmedel är 4,2 mnkr lägre än budget vilket är en effekt av pandemin. Konsulenterna har haft betydligt färre besök och specialutprovningar. Förskrivningarna har varit färre under året men behovet kvarstår troligen varför överskottet på hjälpmedel till stor del kan vara tillfälligt.

Avdelning systemledning

Avdelning systemledning innehåller kostnader för enheten strategi och avtal. Avdelningen bär också kostnaderna för nämndens föreningsbidrag och idéburet offentligt partnerskap (IOP).

RESULTATRÄKNING Systemledning					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2020	Budget 2020	Diff utfall/ budget 2020	Prognos 2020	Diff utfall/ prognos 2020
Verksamhetens intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lämnade bidrag och köp av huvudverksamhet mm	-5,2	-5,2	0,0	-5,2	0,0
Personalkostnader	-7,8	-9,4	1,6	-8,0	0,2
Övriga kostnader	-0,3	0,4	-0,6	-0,3	0,0
Resultat före indirekta kostnader	-13,3	-14,2	1,0	-13,5	0,3
Indirekta kostnader	-6,8	-7,4	0,6	-6,8	0,0
Resultat före gemensamma kostnader	-20,1	-21,7	1,6	-20,3	0,3
Gemensamma kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	-20,1	-21,7	1,6	-20,3	0,3

Resultatet för avdelning systemledning är 1,6 mnkr bättre än budget och 0,3 mnkr bättre än augustiprognos.

Analys

Avdelningens överskott beror på vakanser.

Avdelning ordinärt boende

Avdelning ordinärt boende innehåller insatserna personlig assistans, ledsagning, kontaktpersoner, avlösarservice i hemmet, korttidsvistelse samt korttidstillsyn för skolungdom över 12 år, särskilt

boende yngre, korttidsvistelse vuxna, hemtjänst samt särskilt boende enligt SoL för yngre än 65 år i egen regi.

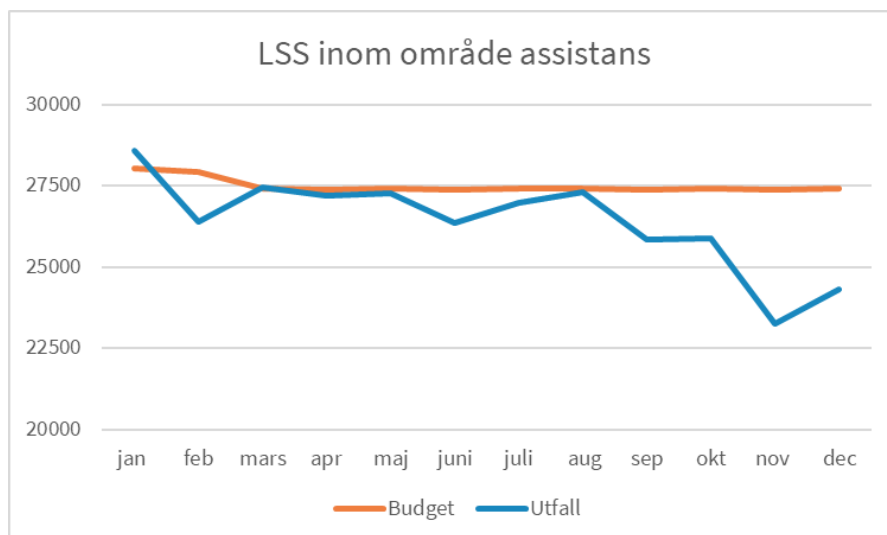

RESULTATRÄKNING Ordinärt boende					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2020	Budget 2020	Diff utfall/ budget 2020	Prognos 2020	Diff utfall/ prognos 2020
Verksamhetens intäkter	302,3	309,4	-7,1	302,7	-0,4
Lämnade bidrag och köp av huvudverksamhet mm	-0,2	-0,2	0,0	-0,1	-0,1
Personalkostnader	-292,8	-295,8	3,0	-296,7	4,0
Övriga kostnader	-12,2	-11,6	-0,7	-11,5	-0,7
Avskrivningar	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Finansnetto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före indirekta kostnader	-3,0	1,9	-4,9	-5,7	2,8
Gemensamma kostnader	-10,5	-10,5	0,0	-10,5	0,0
Resultat	-13,5	-8,6	-4,9	-16,2	2,8

Resultatet för avdelning ordinärt boende är 4,9 mnkr sämre än budget och 2,8 mnkr bättre än augustiprognos.

Analys

Ledning och område stödjande insatser redovisar tillsammans ett budgetöverskott på 2,1 mnkr. Detta är en effekt av inkomna statsbidrag i kombination med verksamhetens förmåga att anpassa personalstyrkan utifrån en minskad beläggningsgrad. Område assistans redovisar däremot ett budgetunderskott på 7 mnkr. Under året har område assistans haft svårt att anpassa personalkostnader fullt ut till minskade volymer. Det är huvudsakligen LSS-insatser, SFB och avlösning som minskat. Grafen nedan visar denna volymutveckling med ett tapp på 28 000 timmar ackumulerat under året. Förutom minskade volymer finns även pågående ärenden med problematisk bemanningssituation och årets kostnader för oplacerad personal var 1,5 mnkr.

Det positiva resultatet mot prognos är i huvudsak en effekt av att verksamheten har kunnat anpassa personalen utifrån minskade volymer i högre grad än under första halvåret. Detta framför allt inom område stödjande insatser.

Avdelning socialpsykiatri

Insatser riktar sig till personer över 18 år. Till största delen olika boendebeslut enligt SoL både för personer under och över 65 år i egen regi. Övriga insatser inom området är boendestöd, kontaktpersoner samt våra förebyggande insatser som exempelvis träffpunkterna i egen regi.

RESULTATRÄKNING Socialpsykiatri					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2020	Budget 2020	Diff utfall/ budget 2020	Prognos 2020	Diff utfall/ prognos 2020
Verksamhetens intäkter	195,7	190,4	5,4	193,6	2,2
Lämnade bidrag och köp av huvudverksamhet mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	-163,1	-169,4	6,3	-165,6	2,4
Övriga kostnader	-15,9	-6,9	-9,0	-14,1	-1,9
Avskrivningar	-0,1	-0,2	0,2	-0,1	0,1
Finansnetto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före indirekta kostnader	16,6	13,8	2,8	13,8	2,8
Indirekta kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gemensamma kostnader	-6,5	-6,5	0,0	-6,5	0,0
Resultat	10,1	7,3	2,8	7,3	2,8

Resultatet för avdelning socialpsykiatri är 2,8 mnkr bättre än budget och 2,8 mnkr bättre än augustiprognos.

Analys

Avdelningens intäkter är 5,4 mnkr bättre än budget där kompensation av sjuklöner från staten ingår med 2,6 mnkr och stimulansmedel covid-19 med 1,0 mnkr, AMS bidrag 0,6 mnkr samt projektmedel 1,2 mnkr (projektets kostnader uppgår också till 1,2 mnkr). Avdelningens effektiviseringar gällande bemanning och schemagenomlysning har gett effekt, kostnader för arbetskraft är 6,3 mnkr lägre än budget. Per december hade avdelningen lyckats klara hela effektiviseringskravet på 9,5 mnkr.

Avdelning arbete & bostad

Avdelning arbete & bostad innehåller insatser inom LSS-bostäder och daglig verksamhet i egen regi.

RESULTATRÄKNING Arbete & Bostad					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2020	Budget 2020	Diff utfall/ budget 2020	Prognos 2020	Diff utfall/ prognos 2020
Verksamhetens intäkter	431,6	419,1	12,5	421,8	9,7
Lämnade bidrag och köp av huvudverksamhet mm	-12,7	-6,5	-6,2	-7,1	-5,6
Personalkostnader	-346,5	-346,1	-0,4	-347,0	0,5
Övriga kostnader	-104,9	-95,6	-9,2	-100,8	-4,1
Avskrivningar	-0,7	-0,7	-0,1	-0,7	0,0
Finansnetto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före indirekta kostnader	-33,3	-29,9	-3,3	-33,8	0,6
Indirekta kostnader	-14,1	-15,0	0,9	-14,4	0,3
Gemensamma kostnader	-13,9	-13,9	0,0	-13,8	0,0
Resultat	-61,2	-58,8	-2,5	-55,5	0,8

Resultatet för avdelning arbete & bostad är 2,5 mnkr sämre än budget och 0,8 mnkr bättre än augustiprognos.

Analys

Avdelningen redovisar 12,5 mnkr högre intäkter än budget. Service- och gruppboendena har 17,7 mnkr högre intäkter än budget som beror på att nya verksamheter har tillkommit med tillhörande intäkt samt att avdelningen fått statlig kompensation knutet till covid-19. Kompensationen till avdelningen från Socialstyrelsen och från staten för sjuklöne- och merkostnader för covid-19 blev 10,4 mnkr. Inom avdelningen så har Daglig verksamhet 15,4 mnkr lägre intäkter än budget som beror på låg närvaro på verksamheterna på grund av covid-19.

De totala kostnaderna för personal avviker marginellt från budget men inom avdelningen är differensen mellan budget och utfall stort. Inom Daglig verksamhet har man sänkt sina personalkostnader mot budget med 9,6 mnkr som är ett resultat av lägre deltagande. Boendesidan har

ökat sina personalkostnader med 10,8 mnkr jämfört med budget, varav de övertagna verksamheterna belastar budget negativt med 14,7 mnkr.

Avdelning kvalitet och utveckling

Avdelning kvalitet och utveckling innehåller kostnader för enheten kvalitet och utveckling, bestående av verksamhetsutvecklare, kvalitetsutvecklare, projektledare, strateger, administratör, uppdragssekreterare och brukarombud. Avdelningen bär också kostnader för flera av förvaltningens gemensamma arrangemang och aktiviteter, såsom t ex LSS-råd, funkisfestival och omsorgspris.

RESULTATRÄKNING Kvalitet och utveckling					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2020	Budget 2020	Diff utfall/ budget 2020	Prognos 2020	Diff utfall/ prognos 2020
Verksamhetens intäkter	0,7	0,4	0,2	0,4	0,3
Lämnade bidrag och köp av huvudverksamhet mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	-6,4	-6,9	0,5	-5,3	-1,1
Övriga kostnader	-0,9	-0,1	-0,8	-0,9	0,0
Resultat före indirekta kostnader	-6,6	-6,6	-0,1	-5,9	-0,8
Indirekta kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före gemensamma kostnader	-6,6	-6,6	-0,1	-5,9	-0,8
Gemensamma kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	-6,6	-6,6	-0,1	-5,9	-0,8

Resultatet för avdelning kvalitet och utveckling är 0,1 mnkr sämre än budget och 0,8 mnkr sämre än augustiprognos.

Analys

Avdelningens resultat är i nivå med budget.

Avdelning myndighet

Avdelningen myndighet fattar beslut om nämndens samtliga insatser utifrån både socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Avdelningen ersätter såväl verksamheter i egen regi och externa utförare för utförda insatser enligt beslut i form av köp av huvudverksamhet. Sammantaget har myndigheten ansvar för ca 3 600 unika brukare och deras insatser. Avdelningen innehåller även kostnader för samtliga av förvaltningens biståndshandläggare samt boendesamordningen och en administrativ enhet.

RESULTATRÄKNING Myndighet					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2020	Budget 2020	Diff utfall/ budget 2020	Prognos 2020	Diff utfall/ prognos 2020
Verksamhetens intäkter	75,2	50,7	24,5	62,0	13,2
Lämnade bidrag och köp av huvudverksamhet mm	-1 495,4	-1 526,5	31,1	-1 508,5	13,1
Personalkostnader	-44,1	-44,6	0,4	-44,1	-0,1
Övriga kostnader	-38,8	-26,2	-12,6	-35,0	-3,8
Avskrivningar	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Finansnetto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före gemensamma kostnader	-1 503,3	-1 546,6	43,3	-1 525,6	22,3
Gemensamma kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	-1 503,3	-1 546,6	43,3	-1 525,6	22,3

Resultatet för avdelning myndighet är 43,3 mnkr bättre än budget och 22,3 mnkr bättre än augustiprognos.

Analys

Avdelningens överskott på 43,3 mnkr beror främst på lägre kostnader för köp av verksamhet, det vill säga ersättningar för utförda insatser samt högre intäkter än budgeterat. Inom övriga direkta kostnader är det i huvudsak effektiviseringskravet som avviker negativt samt kostnader för transporter kopplat till daglig verksamhet.

Intäkter

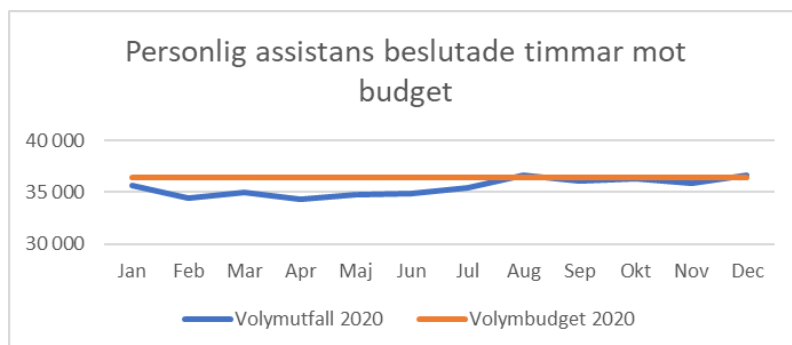
Intäkterna avviker positivt med 24,5 mnkr. Detta beror främst på återsökning av kostnader för nyanlända från Migrationsverket på 16,1 mnkr varav en del avser kostnader för insatser 2019, samplaceringar med socialförvaltningen på 3,5 mnkr, statsbidrag från Socialstyrelsen för merkostnader för covid-19 på 1,8 mnkr, intäkter från enskilda på 1,1 mnkr. Statsbidragen täcker de merkostnader som förvaltningen haft för insatser.

Köp av huvudverksamhet

Köp av huvudverksamhet avviker positivt med 30,7 mnkr mot budget. En stor del av detta antas bero på minskad efterfrågan av insatser till följd av utbrottet av covid-19 då flera tackat nej till vissa insatser. Insatser som avvikit mest från budget är personlig assistans enligt LSS, hemtjänst, daglig verksamhet och korttidsvård. Individavtalen visar dock högre kostnader än budgeterat.

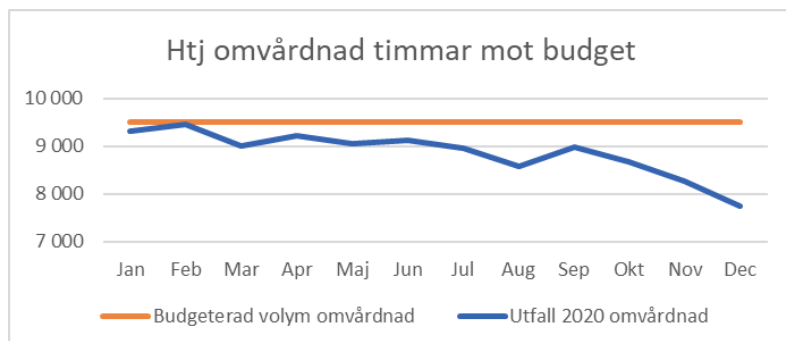
Personlig assistans enligt LSS

Verksamhetsområdets positiva avvikelse mot budget för ersättningar för personlig assistans uppgår till 12,4 mnkr och består i huvudsak av lägre volymer, förmodligen kopplat till utbrottet av covid-19. Periodens beslutade timmar är 10 851 färre än budgeterat. Även genomsnittskostnaden per ersatt timme är lägre än budget då andel beslutade timmar som fattats med grundersättning är högre än budgeterat. Överlag har myndigheten en förbättrad kostnadskontroll av utförd assistans jämfört med tidigare år. Slutligen så har något färre timmar än beslutats verkställt.

Hemtjänst

Verksamhetsområdets positiva avvikelse mot budget för ersättningar uppgår till 11 mnkr och förklaras främst av utbrottet av covid-19 som medfört att brukarna efterfrågat färre timmar från mars samt att en brukare med insats på 500 timmar per månad fått annan insats.

Daglig verksamhet

Verksamhetsområdets positiva avvikelse mot budget för ersättningar uppgår till 7,9 mnkr och beror på att färre brukare deltagit i daglig verksamhet. Anledningen till lägre deltagande förklaras främst av utbrottet av covid-19.

Stöd i assistanslikande form SoL och annat personligt utformat stöd

Verksamhetsområdets positiva avvikelse mot budget för ersättningar för insatsen uppgår till 4,5 mnkr. Detta beror på att verkställda timmar är färre än budgeterat, detta kopplas till covid-19 samt att statsbidrag har kommit in för kostnader för nyanlända, avseende 2019 och 2020

Övriga kostnader

Avdelningens övriga kostnader avviker negativt med 12,6 mnkr. Av dessa är effektiviseringskrav 5,5 mnkr, avgifter till IVO 1,0 mnkr, resor daglig verksamhet 3,7 mnkr, kundförluster 2,1 mnkr samt mindre poster.

Avdelning hälso- och sjukvård

Avdelning hälso- och sjukvård utför de kommunala hälso- och sjukvårdsuppdraget till verksamheter inom nämndens område och är organiserad i en egen avdelning. Avdelningen innehar kompetens från sjuksköterska, sjukgymnast/fysioterapeut samt arbetsterapeut vilka utför sina insatser både inom egen regi och externa utförare.

RESULTATRÄKNING HS					
Belopp i miljoner kronor	Utfall 2020	Budget 2020	Diff utfall/ budget 2020	Prognos 2020	Diff utfall/ prognos 2020
Verksamhetens intäkter	4,4	1,6	2,8	2,9	1,5
Lämnade bidrag och köp av huvudverksamhet mm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Personalkostnader	-17,2	-18,1	0,9	-17,0	-0,2
Övriga kostnader	-10,3	-6,5	-3,8	-10,2	-0,1
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansnetto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före gemensamma kostnader	-23,1	-23,0	-0,1	-24,3	1,2
Gemensamma kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	-23,1	-23,0	-0,1	-24,3	1,2

Resultatet för avdelning hälso- och sjukvård är 0,1 mnkr sämre än budget och 1,2 mnkr bättre än augustiprognos.

Analys

Avdelningens intäkter avviker positivt med 2,8 mnkr till följd av ersättning från staten för sjuklönekostnader och kompensation för merkostnader beroende på covid-19.

Kostnaderna för egenanställd personal visar ett överskott på 0,9 mnkr.

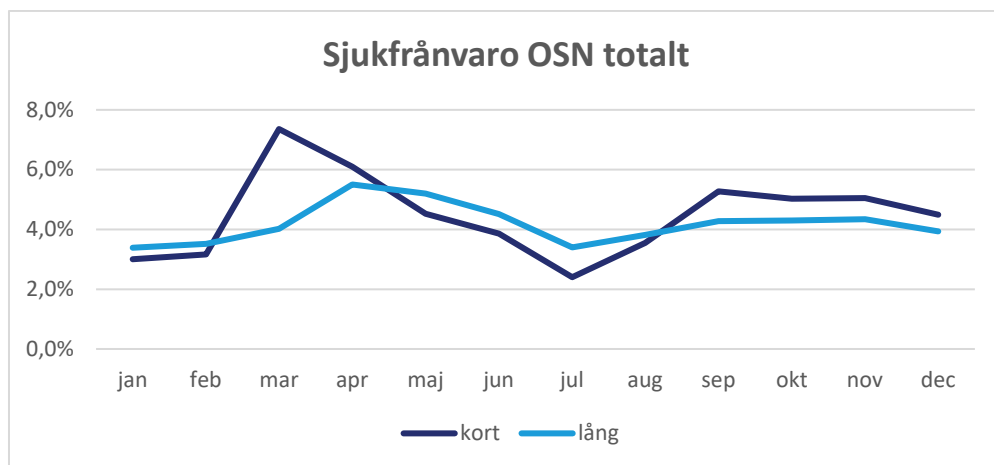
Övriga kostnader inkluderar kostnader för inhyrd personal, lokaler och material. Dessa kostnader är 3,8 mnkr högre än budgeterat. Kostnaderna för inhyrd personal och material beror på utbrottet av covid-19.

Statistik och nyckeltal

Medarbetarstatistik

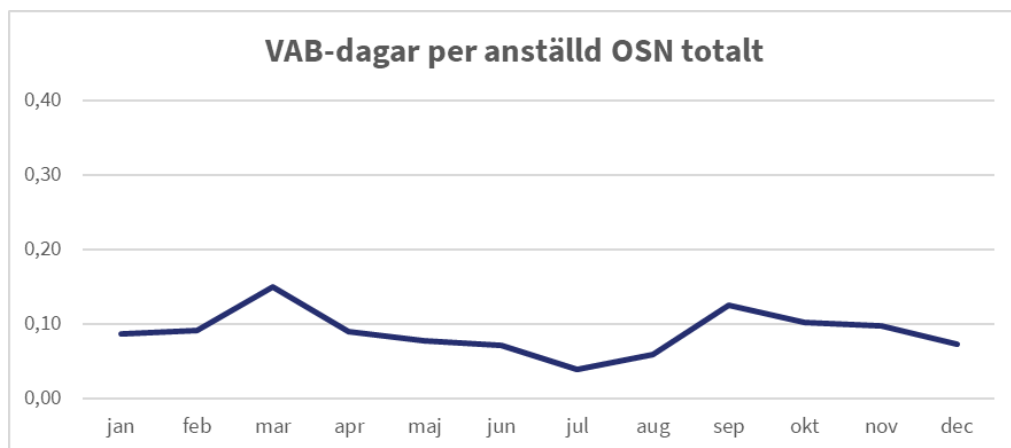
Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron, framförallt den korta, som ökade från strax under 3 procent till drygt 7 procent under mars månad har haft en positiv nedåtgående trend för att sedan öka i september. Ökningen med över 100 procent sammanföll med pandemins utbrott och den avskaffade karensdagen.

VAB-dagar

Antalet dagar vårdande av barn ökade även det markant i mars. Som väntat har vårdandedagarna återigen börjat öka igen efter sommaren efter förskole- och skolstart.

Kvalificerad övertid

Kvalificerad övertid är den mest kostsamma övertiden där medarbetaren ersätts med 2,4 gånger sin lön och utgår främst vid övertidsarbete på helger och för medarbetare som arbetar mer än heltid. Övertidsersättning betalas ut månaden efter den arbetats varför de högre kostnaderna i maj kan kopplas till den höga sjukfrånvaron i april och så vidare. Övertidskostnaderna har följt både utbrottet av Covid-19 och andra vågen under hösten. Däremellan var det en stabilare period.

Investeringar

Nämnden har inte genomfört investeringar i den takt som förväntats under 2020. Arbetet med lokalförsörjning kommer fortsatt vara ett prioriterat område under 2021 och kan komma leda till större investeringar främst i form av inventarier till nya boenden.

Omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund

Förvaltningsdirektör

Omsorgsnämnden
Uppföljningsrapport

Datum:
2021-01-29

Diarienummer:
OSN-2019-0778

Handläggare:
Carita Öhman, Ulrika Jansson

Uppföljningsrapport 2020

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning.....	3
Resultat	3
Verksamhetsövergripande uppföljning	3
Brukarundersökning -Sveriges kommuner och regioner	4
Öppna jämförelser -Enhetsundersökning	5
Tillsynsrapporter från Inspektionen för vård och omsorg (IVO)	5
Verksamhetsövergripande uppföljning med anledning av pandemin	5
Avtalsspecifik uppföljning.....	7
Kombinerade tremånaders/ettårsuppföljning - Bostad med särskild service LSS ..	7
Uppstartsmöte LOV-aktörer.....	8
Uppföljning av LOV-aktörer	8
Ekonomisk uppföljning daglig verksamhet	9
Uppföljning förfrågningsunderlag daglig verksamhet.....	9
Ramavtalsuppföljning -korttidsvistelse.....	9
Händelsestyrd uppföljning	10
Personlig assistans	10
Dokumentationsgranskning Lov aktörer	10
Enhetsspecifik uppföljning -daglig verksamhet	11
Enhetsspecifik uppföljning -ledsagning	11
Enhetsspecifik uppföljning – bostad med särskild service.....	11
Enhetsspecifik uppföljning -särskilt boende för äldre socialpsykiatri	12
Analys och utvecklingsarbete	13

Inledning

Uppföljningsarbete är en del av omsorgsnämndens underlag för lärande och beslut. Det är också till för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt utifrån kommunfullmäktiges *Riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet* (KSN-2020-01182).

Omsorgsnämndens uppföljningar under året sammanställs och analyseras i denna rapport.

Sammanfattning

År 2020 med pågående pandemi har påverkat uppföljningsarbetet både avseende innehåll, metod och strategisk planering.

De nationella undersökningarna som förvaltningen årligen tar del av och förhåller sig till har varit försenade eller helt inställda. SKR Brukarundersöknings resultat från 2020 var försenat, vilket har föranlett att handlingsplaner i verksamheterna inom egen regi tas fram under 2021. Enhetsundersökningen från Socialstyrelsen ställdes in på grund av pandemin, varför det inte finns något resultat att redovisa. Omsorgsnämnden genomförde utifrån detta inte heller någon egen undersökning för området bostad med särskild service enligt SoL för målgruppen socialpsykiatri.

Omsorgsnämnden har under året genomfört 35 avtalsspecifika uppföljningar. Utöver detta har flertalet verksamhetsövergripande uppföljningar genomförts. Uppföljningsfokus har i alla väsentliga delar påverkats av pandemin. Hälso- och sjukvårdsfrågor, risk för smittspridning i balans med självbestämmande, psykisk hälsa och delaktighet har varit vanligt förekommande ämne i uppföljningarna. Ständig dialog under året har förts utifrån leverantörers beredskap att hantera en extraordinär händelse. Ledarskap, medicinsk kompetens och samverkan har varit centralt viktiga områden för att skapa framgångsfaktorer i verksamheterna. Samverkan och nya metoder för uppföljning digitalt och genom utökad dialog, har under året utvecklats.

Resultat

Verksamhetsövergripande uppföljning

Verksamhetsövergripande uppföljningarna är riktade uppföljningar inom olika områden. Dessa uppföljningar görs för att få en strukturell överblick över nämndens verksamheter. Omsorgsnämnden har genomfört verksamhetsövergripande uppföljningar både utifrån händelser och utifrån löpande uppföljningsarbete.

I samband med upphandlingar tar förvaltningen ut affärs- och kreditinformation för de leverantörer som svarar på upphandlingen för att säkerställa att de uppfyller de krav som ställs. Förvaltningen får stöd av upphandlingsenheten för att få information om förändringar avseende affärs- och kreditinformation hos leverantörer. Dessa uppgifter används till att se om uppföljning eller dialog med leverantör behöver ske.

Ett samarbete startades under hösten tillsammans med äldreförvaltningen, avdelningen för kvalitet och utveckling och kommunjurist med målsättning att skapa en gemensam process för avtal- och individuppföljning. Avdelningen för systemledning

har också under året påbörjat samverka med socialförvaltningen för erfarenhets- och kunskapsutbyte avseende avtals- och uppföljningsprocessen.

Brukarundersökning -Sveriges kommuner och regioner

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tillsammans med Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA), intresserade kommuner och privata utförare utvecklat nationella brukarundersökningar för flera verksamhetsområden inom socialtjänsten.

Omsorgsnämndens egen regi har under 2020 genomfört SKR:s årliga brukarundersökning. Enkätundersökningen har genomförts för nedanstående avdelningar och insatser:

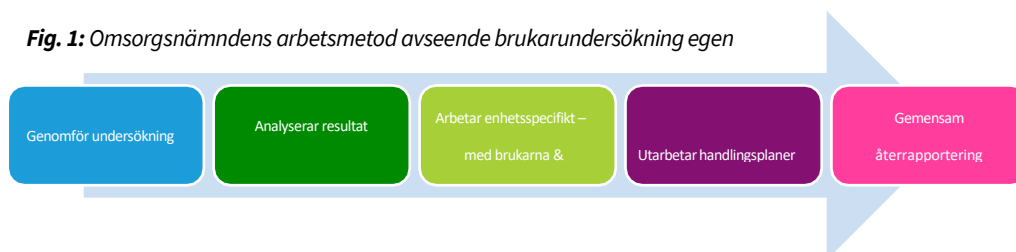
Avdelning socialpsykiatri och personligt stöd

- Boendestöd enligt SoL
- Boende med särskild service SoL

Avdelning arbete och bostad

- Daglig verksamhet LSS
- Gruppboendestöd LSS
- Serviceboendestöd LSS

Fig. 1: Omsorgsnämndens arbetsmetod avseende brukarundersökning egen

Varje avdelning och verksamhet har ansvaret för att följa upp resultatet av brukarundersökningen med brukare och medarbetare på respektive enhet. Det är i verksamheten som den verksamhetsnära analysen sker och det är där som åtgärderna på verksamhetsnivå tas fram. Varje verksamhet arbetar sedan med att ta fram handlingsplaner. För verksamhetsåret 2020 har verksamheterna arbetat med handlingsplanerna från år 2019. Förvaltningen under året har arbetat med följande kvalitetsområden; ökad kunskap hos medarbetare om AKK (Alternativ och Kompletterande Kommunikation), ökad kunskap om bemötande samt vad som bidrar till trygghet i verksamheterna.

Då resultaten från 2020 års brukarundersökning blev försenade kommer verksamheterna att arbeta med att ta fram handlingsplaner Q1 2021.

Omsorgsnämnden har valt att genomföra brukarundersökningen inom egen regi för 2019–2020. Privata leverantörer kan själva välja att ansluta sig SKR:s brukarundersökning. Resultaten på kommunnivå redovisas i webbtjänsten Kolada, på enhetsnivå när deltagande enheter sitt resultat via enkätfabrikens webbverktyg. Utifrån resultat på kommunnivå går det inte att utläsa vad som avser egen regi och vad som avser privat regi. Utifrån att undersökningen via nämnden endast utförts inom egen regi går det inte att få ett helhetsperspektiv på nämndens ansvarsområde.

Öppna jämförelser -Enhetsundersökning

Enhetsundersökningen LSS är en del av öppna jämförelser och är en totalundersökning inom LSS avseende bostad med särskild service och daglig verksamhet. Socialstyrelsen ansvar för insamlingen av enhetsundersökningen. Resultaten från enhetsundersökningen är ett nyckeltal som förvaltningen följer och används bland annat till att ta fram fokusområden för uppföljningar. Omsorgsnämnden vill följa hela nämndens ansvarsområde avseende bostad med särskild service och har därför valt att inkludera de enheter som finns inom socialpsykiatri, SoL. Förvaltningen genomför därför årligen en egen enkät till dessa enheter.

För år 2020 så ställde Socialstyrelsen in enhetsundersökningen på grund av pandemin, varför det inte finns något resultat att redovisa. Omsorgsnämnden genomförde utifrån detta inte heller någon egen undersökning för området bostad med särskild service enligt SoL för målgruppen socialpsykiatri.

Tillsynsrapporter från Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar tillsyn över all verksamhet som bedrivs enligt LSS, samt för de verksamheter som det krävs tillstånd för enligt socialtjänstlagen och LSS. Tillsyn innebär en granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och föreskrifter. IVO har enligt 11 § förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade en skyldighet att vid minst ett tillfälle per år göra inspektioner vid bostäder med särskild service för barn eller ungdomar enligt 9 § 8 LSS.

Omsorgsnämnden ställer krav på samtliga utförare att de omgående ska skicka information till nämnden om genomförd tillsyn. Omsorgsnämnden har inte fått in några uppgifter från de externa leverantörerna avseende genomförd tillsyn under år 2020. Omsorgsnämnden har kontrollerat detta genom att begära ut uppgifter om tillsynsinsatser från IVO för år 2020.

Verksamhetsövergripande uppföljning med anledning av pandemin

Uppföljningsperspektivet har generellt under året påverkats i hög grad av pandemin. Balansen mellan att vara granskande och stödjande i uppföljningsarbetet har viktats mer åt det stödjande.

En kris eller extraordinär händelse som innebär en allvarlig störning eller en överhängande risk för allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner kräver skyndsamma insatser av kommunen. I upphandlade verksamheter är det leverantören som har ansvaret för verksamheten även då det råder allvarlig störning. Leverantören ska därför ha en beredskapsplan för hur en extraordinär händelse såsom till exempel en pandemi ska hanteras.

Omsorgsnämnden gjorde därför i början av mars en enkätundersökning till samtliga leverantörer inom boende LSS och SoL samt HVB. Syftet var att kartlägga privata leverantörers beredskapsförmåga kopplat till pandemin och de konsekvenser pandemin kunde tänkas få inom följande områden; materialförsörjning, bemanning, prioriteringsordning vid sjukfrånvaro, plan för om brukare inte kan gå på sin dagliga verksamhet, identifiering av brukare i riskgrupp samt läkemedelshantering. Svar inkom från samtliga verksamheter och 19 av 78 verksamheter fick inkomma med kompletteringar.

Vid avslutad undersökning konstaterades att samtliga leverantörer hade beredskap och/eller ett pågående arbete med beredskapsplaner med anledning av pandemin. Förvaltningen kunde även konstatera att leverantörerna hade en god samverkan och planering gällande skyddsutrustning och bemanning. Verksamheterna beskrev att de hade identifierat vilka brukare som befann sig i riskgrupp. Vidare beskrev verksamheterna att de hade genomfört risk- och konsekvensanalys för möjliga scenarier vid hög sjukfrånvaro. Utifrån svaren kunde förvaltningen konstatera att leverantörerna beskrev att utbudet av aktiviteter oftast var det som påverkades vid eventuell personalbrist. Detta föranledde att förvaltningen hade fokus på detta område i uppföljningssammanhang och dialoger resten av året.

Inför sommaren kontaktade förvaltningen samtliga verksamhetsansvariga inom boende och HVB för att stämna av leverantörernas situation och planering under sommarsemestrarna. Områden som följdes upp var bemanning och sjukvikarier, chef i tjänst, att sjuksköterska och MAS var säkerställt, planering för brukares sommarledighet samt leverantörens tillgång till skyddsutrustning.

Vidare har metoderna för uppföljning under år 2020 till stor del skett i dialog med leverantörerna. Digitala möten och telefonsamtal har dominerat uppföljningsåret. Observation som metod vid på- platsuppföljningar har undvikits, vilket gör att en dimension av uppföljningsarbetet till stor del saknas.

Den strategiska planeringen av uppföljning enligt den frekvens som var tänkt har förskjutits till senare delen av året, till förmån för att kunna ge plats åt uppföljningsarbete och stöd kopplat till pandemin. Istället för uppföljning vid tre månader efter uppstart och därefter ettårsuppföljning gjordes kombinerade tremånaders/ettårsuppföljningar. Ekonomisk uppföljning har dock fortlöpt som planerat.

Ett uppföljningsperspektiv som varit i fokus under året har varit hälso- och sjukvårdsområdet. Uppföljningsarbetet från förvaltningen har haft fokus på prioriteringar som kan behöva göras i verksamheterna med anledning av smittspridningen och som inte får påverka brukarnas säkerhet, dennes omvårdnad eller delegerade hälso- och sjukvårdsinsatser. Att samtliga verksamheter fortsatt att dokumentera och förebygga avvikelser samt anmäla allvarliga händelser eller risk för allvarliga händelser enligt Lex Sarah och Lex Maria har, som alltid, varit mycket viktigt.

Styrande dokument (Vård i samverkan, ViS) har reviderats i hög takt utifrån ständigt nya kunskaper kring pandemin och behov av nya samverkansformer. Detta har också föranlett ett informationsflöde med utskick och en service från förvaltningens sida, i form av att hantera frågor och svar kopplat till pandemin har varit nödvändigt under hela året. Den pågående dialogen har medfört att förvaltningen har haft en god och kontinuerlig dialog med privata leverantörer. Dialoger har främst skett med verksamhetschefer och leverantörernas MAS-ar.

I syfte att nämnden behöver kunna följa vad pandemin får för konsekvenser för brukarna, har rekommendationen till leverantörerna varit att verksamheterna ska föra en logg (kort dokumentation) över sina verksamhetsanpassningar, samt direkt meddela förvaltningen ifall det skett ett avbrott i verkställigheten av insatser. Omsorgsförvaltningen har även bevakat den enskildes rättighet i att vara delaktig samt uppmanat verksamheter att följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Omsorgsnämnden har löpande under året inhämtat statistik avseende fall av smitta kopplat till covid-19 samt åtgärder som verksamheterna vidtagit med anledning av detta.

Förvaltningen har som helhet mött positiv respons från verksamhetsansvariga som uppskattade förvaltningens sätt att följa upp situationen med anledning av pandemin, år 2020. De uppföljningar som skett visade på att leverantörerna arbetade aktivt med att säkerställa och anpassa verksamheterna utifrån det rådande läget.

Avtalsspecifik uppföljning

Avtalsspecifik uppföljning sker både på individ- och verksamhetsnivå. På individnivå sker detta genom att biståndshandläggare regelbundet, eller vid behov, följer upp de insatser som individer beviljats utifrån SoL eller LSS. På verksamhetsnivå sker, efter en entreprenadupphandling, avtalsuppföljning via dialogmöte med leverantören inom tre månader efter övertagandet samt även ett år efter övertagandet. När en ny utförare ansöker om deltagande i LOV systemet genomförs en uppföljning via uppstartsmöte med den nya utföraren. Likaså genomförs en granskning av befintliga leverantörer som söker om att kvarstå i nämndens LOV-system. Granskningen är att likställa med en uppföljning då det kontrolleras att leverantören fortsatt uppfyller uppställda ska-krav i förfrågningsunderlag, då dessa kan ändras under avtalstiden och kontroll av att leverantör fortlöpande uppdaterar sina rutiner.

Kombinerade tremånaders/ettårsuppföljning - Bostad med särskild service LSS

Syftet med tremånadersuppföljningarna är att följa upp leverantörens övertagande- och uppstartsprocess i samband med övertagande av drift av boenden. Syftet är även att skapa en god och välfungerande dialog mellan parterna samt möjlighet för leverantören att inkomma med frågor och synpunkter till förvaltningen.

Förvaltningens inplanerade tremånadersuppföljningar under våren 2020 flyttades fram till senhösten samma år. Detta med anledning av pandemin. Uppföljningarna genomfördes digitalt där leverantörens ansvariga verksamhetschefer och regionchef deltog.

Nedanstående leverantörer och boenden följdes upp i en kombinerad tremånaders- och ettårsuppföljning:

- Humana: Arkitektvägen, Granelidsvägen och Kronparksvägen.
- Nytida: Askvägen, Domherrevägen, Ringgatan och Rådjursstigen.
- Frösunda: Lunda 1, Lunda 2 och Gåvsta.

De övergripande områden som följdes upp var nuläget utifrån pandemin och verksamheternas planering och arbete kring rådande situation, hur övertagande och uppstarterna av verksamheterna gått, genomförd och planerad kompetensutveckling för personal samt verksamheternas planering framåt. Uppföljningen inkluderade även leverantörernas genomförda och inplanerade egenkontroller samt förbättringsarbete inom verksamheterna. Då förvaltningens avdelning för hälso- och sjukvård har vårdgivaransvaret för enheterna så följde förvaltningen även upp leverantörernas upplevelse av samarbetet med avdelningen.

Samtliga leverantörer hade iakttagit behov av kompetenshöjande insatser i verksamheterna bland annat kring dokumentation, lågaffektivt bemötande och tydliggörande pedagogik. En leverantör hade speciellt fokus på arbete med att hitta individuella metoder för att för att öka den enskildes delaktighet och självbestämmande. Leverantörerna hade genomfört kompetenshöjande insatser sedan de tog över verksamheterna, dock hade vissa inplanerade insatser påverkats av pågående pandemi där vissa utbildningar har fått senarelägs. Samtliga leverantörer

hade tydliga rutiner och system för egenkontroller och egenkontroller hade genomförts i samtliga verksamheter. Gällande hälso- och sjukvård och samarbetet med legitimerad personal beskrev samtliga leverantörer att system för informationsöverföring mellan parterna behöver förbättras då parterna inte har ett gemensamt digitalt system för informationsöverföring.

Tremånadersuppföljningarna öppnar för en god dialog och ett bra samarbetsklimat med leverantörerna. Det ger förvaltningen en god inblick i hur verksamheterna bedrivs och verksamhetsansvarigas syn och planering för verksamheterna. Det ger även förvaltningen möjlighet att delge eventuella synpunkter och tillsammans med leverantören föra en dialog kring detta. Förvaltningen ser även att det har varit en fördel att leverantörernas regionchef har varit delaktiga vid uppföljningarna. Detta har givit förvaltningen insyn i hur leverantörerna på central nivå arbetar med ledarskap och kontroll och att verksamheterna bedrivs i enlighet med det kvalitetsledningssystem som leverantören har i sin organisation.

Uppföljningarna syftar även till att inhämta leverantörernas synpunkter och förslag på förbättringsåtgärder till förvaltningen i övertagandeprocessen och samarbete. Synpunkterna tas sedan tillvara i förvaltningens interna förbättringsarbete.

Uppstartsmöte LOV-aktörer

Syftet med uppstartsmötet för nya leverantörer är att skapa goda relationer och främja framtida välfungerande dialoger. I mötet sker en genomgång av förfrågningsunderlaget och information om fakturering. Uppstartsmöten ger även leverantörer möjlighet att ställa frågor.

Under året har uppstartsmötet gjorts med följande leverantörer:

- Humana LSS Sverige AB (daglig verksamhet)
- Främja AB (daglig verksamhet)
- Glaucus assistans AB (ledsagning)
- Förenade Care AB (ledsagning)

Utifrån rådande pandemi delgavs information gällande förvaltningens inriktning om anpassad verkställighet för både daglig verksamhet och ledsagning. För daglig verksamhet fick leverantörerna även information om statsbidrag för habiliteringsersättning och den då nyligen införda habiliteringsersättningen vid sjukdom.

Uppföljning av LOV-aktörer

Under år 2020 har åtta befintliga leverantörer inom daglig verksamhet (Labanskolan frisärskola, Conexi, CB assistans, CVO, Fyrisgården, Imera, Studieförbundet Konstbruket) och en leverantör inom ledsagning (Frösunda personlig assistans) ansökt om att kvarstå i Uppsala kommuns LOV-system för daglig verksamhet. I samband med nyansökan utfördes en kontroll av uppställda krav för förfrågningsunderlag, avseende bland annat; verksamhetsklass 5a (brandklass), rutiner för lex Sarah och avvikelshantering, dokumentation på verksamhetsansvarig som styrker erfarenhet och utbildning, rutiner för att upptäcka våldsutsatthet och rutin för dokumentation samt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt SOSF 2011:9.

I samband med nyansökan för nytt avtal granskades rutinerna och handlingarna så att leverantörerna följde uppställda krav. Flertalet av leverantörerna fick komplettera sina

ansökningar med reviderade rutiner, för att uppfylla uppställda krav i förfrågningsunderlaget.

Ekonomisk uppföljning daglig verksamhet

I samband med att nytt förfrågningsunderlag trädde i kraft den 1 mars 2020, genomfördes ekonomisk uppföljning av fakturerade belopp för mars till juni. Anledning till ekonomisk uppföljning var att det ställdes nya krav på både antal dagar och timmar för vad som avsågs berättiga till heltidsersättning. Tidigare fanns endast krav om antal timmar per månad. En uppföljning genomfördes på sex av egen regi verksamheter inom daglig verksamhet med samma anledning, där det påvisades att felaktig fakturering förekommit.

Uppföljning ledde till att flera felaktigt fakturerade belopp kunde åtgärdas innan felaktig utbetalning genomfördes. Arbetet ledde även till att egen regi behövde ta fram rutiner, arbetssätt och mallar för att fakturera utefter uppställda krav i förfrågningsunderlag i likhet med externa utförarna.

Under året genomfördes det även en ekonomisk uppföljning med anledning av pandemin för att säkerställa kreditvärdigheten hos leverantörerna av daglig verksamhet. Uppföljningen visade att samtliga leverantörer hade en kreditvärdighet i enlighet med avtalet.

Uppföljning förfrågningsunderlag daglig verksamhet

Inför framtagande av nytt förfrågningsunderlag år 2021 gick förvaltningen ut med ett RFI (Request For Information). Leverantörerna fick då en möjlighet att lämna information/synpunkter utifrån ställda frågor om vad som har fungerat bra och mindre bra i tidigare förfrågningsunderlag. Uppföljningen resulterade i ett förbättringsarbete där förfrågningsunderlaget för år 2021 till viss del reviderades. Revideringarna avsåg främst förtydliganden av kravställande i förfrågningsunderlag och förändring av den ekonomiska ersättningen. Uppföljningen resulterade även i fortsatt förbättringsarbete i dessa delar inför kommande förfrågningsunderlag för år 2022 och framåt.

Ramavtalsuppföljning -korttidsvistelse

Omsorgsnämnden har ett ramavtal med Labanskolan frisärskola för verksamheten korttidsvistelse utanför det egna hemmet för barn och vuxna 0–20 år. Omsorgsnämnden genomförde i november, en planerad uppföljning på verksamheten.

Metod för uppföljning var intervju, digitalt, samt granskning av inkomna dokument. Fokusområden för uppföljningen var; delaktighet och självbestämmande, samverkan (främst med regionen, med anledning av pandemin), kompetensutveckling och handledning, kvalitetsledningssystem, egenkontroll, avvikelser- och synpunktshantering.

Uppföljningen ledde till att Labanskolan behövde inkomma med en handlingsplan inom följande områden: Implementering av program för full delaktighet i sin helhet, beskrivning på hur verksamheten möjliggör för barnet/ungdomen att vara delaktig i sin egen genomförandeplan, beskrivning av arbetssätt för att avvikelser- och synpunktshantering kopplat till LSS, samt tidsplan för implementering av lex Sarah utöver rutin vid introduktion av nyanställda.

Framgångsfaktorer som förvaltningen uppmärksammade var: Möjliggörande för delaktighet och självbestämmande i vardagssituationer. Lyhördhet och kunnighet i att hantera kognitiva hjälpmedel för anpassad kommunikation. Samverkan med regionen och kunskap hos all ordinarie personal att hantera hälso- och sjukvårdsuppgifter. Kompetensutveckling och handledning. Uppföljningen av verksamheten kommer att avslutas under 2021.

Händelsestyrd uppföljning

Personlig assistans

Medarbetare inom förvaltningen har fortsatt arbetet med rutiner och metoder för att stävja ett överutnyttjande av ersättningen inom personlig assistans. Under 2020 har fokus främst varit att förankra och tillämpa framtagna rutiner för att stoppa utbetalning av ersättning när arbetstidslagstiftningen överskridits. Syftet med detta har varit att säkerställa att leverantörerna utför besluten på ett korrekt sätt och att den enskilde får personlig assistans utförd med en högre kvalitet. Ett fokusområde under året har också varit att granska fakturor så att korrekt schablonersättning betalas ut. En metod för att säkerställa rättssäkerheten har också varit att samtliga ADL-utlåtanden ska vara observerat av arbetsterapeut och inte enbart baserat på intervju.

Kommuner är skyldiga att anmäla till IVO om det finns anledning att anta att en tillståndshavares lämplighet för att bedriva verksamhet med personlig assistans kan ifrågasättas (15 § p 11 LSS och 110 kap. 42 a § SFB). Under 2020 skickade omsorgsnämnden in tio sådana anmälningar gällande utförare av personlig assistans. De flesta rörde bolag som överutnyttjat ersättningen inom personlig assistans genom att inte följa arbetstidslagstiftningen på det sätt som LSS uppställer.

Förvaltningen har även under år 2020 ställt återkrav i fyra ärenden inom personlig assistans, avseende totalt ca 4 mkr. Tre av ärendena gällande återkrav är överklagat och befinner sig i förvaltningsrätten. Utöver detta har förvaltningen fattat beslut i åtta ärenden om att inte betala ut ersättning för personlig assistans totalt belopp ca 300 tkr. Fyra beslut har överklagats men prövning är inte klar i förvaltningsrätt.

Dokumentationsgranskning Lov aktörer

I samband med att omsorgsförvaltningen tog del av uppgifter från kommunens IT-avdelning om vilka leverantörer som dokumenterar i journalsystemet Siebel, uppmärksammades det att det fanns leverantörer som inte dokumenterat i anvisat system. Omsorgsförvaltningen genomförde därför under året en dokumentationsgranskning av tre leverantörers socialdokumentation.

Omsorgsförvaltningens myndighet begärde in journaler på individnivå som granskades. Biståndshandläggare kunde konstatera att journalföring utförts av två leverantörer. Men på annat sätt än i anvisat system. Hos en av leverantörerna som granskades framkom bristfällig dokumentation avseende genomförandeplaner och social dokumentation. Med anledning av detta fick leverantören inkomma med en handlingsplan, där det skulle framgå hur leverantör kommer att säkerställa att dokumentationen kommer att ske utifrån aktuella föreskrifter från Socialstyrelsen.

Enhetsspecifik uppföljning -daglig verksamhet

Förvaltningen har under året genomfört fyra händelsestyrda uppföljningar av fyra leverantörer som bedriver daglig verksamhet enligt LOV.

Studiefrämjandet Konstbruket dagliga verksamhet riktar sig till personer med funktionsnedsättning som är intresserade av att arbeta med bildkonst. Fokusområde för uppföljning var att följa upp avseende verksamhetens systematiska brandskyddsarbete. Förvaltningen samverkade med brandskyddsförvaret i Uppsala kommun vid uppföljningen.

Metod för uppföljningen var dokumentationsgranskning utifrån in begärda handlingar såsom redogörelse, rutiner, förteckning av personal som gått praktisk och teoretisk brandskyddsutbildning samt verksamhetsklass för brandskydd.

Uppföljningen ledde till att verksamheten fick revidera delar av sina rutiner för det systematiska brandskyddsarbetet och utbildningsinsatser inom området.

DeVebo AB:s bedriver daglig verksamhet inom bl.a. djur och natur, fastighetsskötsel, transport, återvinningsarbete och café. Fokusområde för uppföljningen var tillstånd och verksamhetsansvarig för verksamheten. Uppföljningen genomfördes med intervjuer av verksamhetschef och två medarbetare. Förvaltningen begärde även in handlingar från verksamheten. Samt genomförde stickprov på fakturering. Uppföljningen av verksamheten kommer att avslutas under 2021.

Utifrån den löpande kontrollen av inrapporterad närvarotiden uppmärksammande förvaltningen att två leverantörer brustit i inrapporteringen. Förvaltningen begärde därför in handlingsplan på hur leverantörerna ska säkerställa att förvaltningen får del av uppgifterna utifrån villkoren i avtalet.

Enhetsspecifik uppföljning -ledsagning

Nina Hemtjänst AB utförde under årets början ledsagarservice samt även hemtjänst inom ramen för omsorgsnämndens och äldreomsorgens LOV-system. Omsorgsnämnden påbörjade en uppföljning av Nina Hemtjänst AB år 2019 och arbetet med uppföljningen av leverantören har fortgått under år 2020. Uppföljningen skedde genom kontroll av fakturaunderlag och att handlingar begärdes in av leverantören. Omsorgsförvaltningen har samarbetet med äldreförvaltningen samt med kommunjurist i uppföljningen.

Uppföljningarna visade på systematiska brister i utförandet och faktureringen. Med anledning av bristerna och avtalsbrott hävde omsorgsnämnden avtalet avseende ledsagarservice med Nina Hemtjänst AB i juni 2020. Äldrenämnden hävde också avtalet avseende hemtjänst.

Enhetsspecifik uppföljning – bostad med särskild service

Omsorgsnämnden har fyra avtal med Bogrupperna inom området bostad med särskild service LSS som innefattar totalt fyra enheter. I samtliga enheter har Bogrupperna vårdgivaransvaret.

Bogruppernas enheter har vid två tillfällen under år 2020 varit föremål för händelsestyrd uppföljning. Den första uppföljningen hade fokus på tillgång av legitimerad personal i verksamheterna. Vid den andra uppföljningen var fokus på delaktighet och självbestämmande i balans med risk för smittspridning.

Förvaltningens första uppföljning genomfördes under våren via dialog med MAS och affärsområdeschef, samt granskning av inkomna dokument. Bogrupper inkom med underlag som visade att de då hade tillgång till legitimerad personal och MAS, som de enligt avtal ska tillhandahålla på boendeenheterna. Vid uppföljningen framkom det dock andra brister som medförde att förvaltningen påtalade rättelse gällande två punkter: att företaget ska inhämta förvaltningens skriftliga godkännande av underleverantör samt att patientsäkerhetsberättelserna behöver utformas så att spårbarhet finns till respektive verksamhet.

Den andra uppföljningen genomfördes under sommaren och hösten. Både via dialog och dokumentationsgenomgång samt en på-platsuppföljning. Vidare genomfördes enkätundersökningar på individnivå från nämndens myndighet. Utvärdering av effekt är inte fullt ut slutförd under 2020, utan fortgår 2021.

Uppföljningen visade på brister i att beakta den enskildes och företrädares rätt till självbestämmande, inflytande och delaktighet vid social distansering kopplat till pandemin, samt att bristerna i verksamheten upprepades.

Leverantören har vidtagit åtgärder och återkopplat till förvaltningen, enligt plan, vid flera tillfällen under hösten 2020. Effekt av vidtagna åtgärder kommer att utvärderas då uppföljning på individnivå är avslutad.

Omsorgsnämnden har både ramavtalad och entreprenadavtal verksamhet med Frösunda omsorg AB. Frösunda Omsorg AB driver tre entreprenadupphandlade boenden på uppdrag av omsorgsnämnden bland annat bland annat gruppboenden i Lunda.

Uppföljning genomfördes i oktober med fokus på; boendemiljö, kommunikation, meningsfulla aktiviteter för brukarna, handledning och kompetensutveckling samt rutiner och delegering kopplat till läkemedelshantering. Uppföljningen genomfördes via besök på plats med intervju och observation som metod. Förvaltningen konstaterade att kompetensutveckling och handledning finns och har fungerat under hösten. Alternativ kommunikation i form av bildstöd används.

Förvaltningen bedömer att det råder vissa oklarheter avseende hälso- och sjukvårdsansvaret avseende insats av arbetsterapeut. Vidare framkommer det i uppföljningen att det finns brister avseende skötsel och underhåll av fastigheten och framförallt de enskildas lägenheter. En bidragande orsak till svårigheter i verksamheten kan vara att det under de senaste åren har varit ett flertal olika verksamhetschefer. Arbetssätt har skiljt sig åt mellan olika utförare och verksamhetschefer. Uppföljningen är avslutad i dialog med MAS och fastighetsansvarig.

Enhetsspecifik uppföljning -särskilt boende för äldre socialpsykiatri

Omsorgsnämnden har en överenskommelse med äldrenämnden om drift av 21 lägenheter för äldre med psykisk funktionsnedsättning för Dalbyhemmet. Uppföljningen gjordes med anledning av att verksamheten skulle upphandlas. Den genomfördes i februari via besök på plats med intervju av verksamhetschef och observation. Telefonintervju genomfördes av sjuksköterska och biståndshandläggare. Fokusområde för uppföljning var boendemiljö, bemanning och kompetens hos medarbetare, hälso- och sjukvård och samverkan med regionens hälso- och sjukvård, meningsfulla aktiviteter, ledsagning och dokumentation.

Vid uppföljningen framkom det att bemanning med utbildade undersköterskor är svårt på grund av att bussförbindelserna ut till Dalbyhemmet är ganska dåliga. Dalbyhemmet nådde inte målet med 80 procent utbildade undersköterskor men samtliga schemarader var bemannade. Avdelningen hade en erfaren psykiatrisjuksköterska som handledde personal. Boendet hade regelbunden kontakt med vårdcentral och en psykiater från slutenvården besökte regelbundet Dalbyhemmet. Den sociala dokumentationen brast troligen på grund av personalomsättning. En undersköterska har 25 procent av sin tjänst avsatt för att skapa aktiviteter för de boende.

Uppföljningen visade även att personaltätheten för avdelningen för socialpsykiatri var densamma som för demensavdelningen. Omsorgsnämndens kostnader innan uppföljningen var cirka 100 kr mer per dygn och lägenhet än äldreomsorgens kostnader för demensavdelningen i samma hus. Uppföljningen ledde till att nämndens kostnader sänktes med totalt cirka 1 mnkr/år.

Analys och utvecklingsarbete

Uppföljningsåret 2020 har påverkats av pandemin både vad gäller prioriteringar, metoder och fokusområden. Förvaltningen anpassade sina metoder och sitt förhållningsätt så att balansen mellan att vara granskande och stödjande i uppföljningsarbetet har viktats mer åt det stödjande.

Metod för uppföljning har till stor del skett i dialog med leverantörerna, år 2020. Digitala möten och telefonsamtal har dominerat uppföljningsåret. Observation som metod vid på-platsuppföljningar har undvikits, vilket gör att en dimension av uppföljningsarbetet till stor del saknas.

Samverkan och täta dialoger har varit en framgångsfaktor i uppföljningsarbetet. Samverkan med leverantörerna, med andra förvaltningar och mellan olika avdelningar inom förvaltningen såsom exempelvis avdelning myndighet och avdelning hälso- och sjukvård. Vid händelsestyrda uppföljningar är samarbetet mellan Myndighet och avdelning för Systemledning en viktig förutsättning för att få inblick i hur verksamheten arbetar utifrån varje enskild individs behov och dennes delaktighet. Utifrån förändrat arbetssätt avseende uppföljning av personlig assistans så har förvaltningen kunnat tagit fram metoder som bidragit till ökad rättssäkerhet, exempelvis så har förvaltningen under 2020 skickat in tio anmälningar till IVO om lämplighet för att bedriva personlig assistans i jämförelse med år 2019 då förvaltningen skickade in två anmälningar.

Förvaltningen kan konstatera att uppföljningar bidrar till insikt i hur upphandlingar har fallit ut och om krav i avtal behöver stärkas i nästkommande upphandling. Dialogmöten som metod har upplevts positivt både från förvaltningen och leverantörens sida. Samverkan och täta dialog med leverantören tidigt bidrar till verksamhetsutveckling och goda relationer. Samarbetet med äldreomsorgen där förvaltningarna har haft samma avtalspart har bidragit till en tydlighet mot leverantörerna.

Förvaltningen har under uppföljningsåret kunnat se ledarskapets betydelse kopplat till både framgångsfaktorer och brister. Både avseende kompetens och kontinuitet. Värdet av en kris- och beredskapsplan, ett lugn, en metodik för att ständigt hålla sig ajour, samt följsamhet till styrande dokument och rekommendationer väger tungt då verksamheter förutom sitt "ordinarie" uppdrag även måste hantera en pandemi.

Utifrån ovan nämnda erfarenheter ser förvaltningen framtida utvecklingsområden. Följande punkter kommer förvaltningen att fortsätta arbeta vidare med framåt:

- Gemensam uppföljningsprocess för äldre- och omsorgsnämnden både gällande individ- och avtalsnivå.
- Fortsatt utveckling av samverkan och dialog med leverantörerna.
- Samverkan med andra professioner i uppföljningsarbetet. Förvaltningen behöver fortsatt utveckla den interna kommunikationen för att få bättre underlag till uppföljning.
- Digitala möten som uppföljningsmetod.
- Fortsatt samarbete med upphandlingsenheten avseende ekonomisk uppföljning.
- Fortsätta utveckla frågebatteri tillsammans med myndigheten som översätter kraven i avtalet till frågor som kan ställas på individnivå.

Omsorgsnämndens intention under året har varit att inte ställa in lagstyrd verksamhet utan istället så långt det är möjligt göra anpassningar och ställa om verksamheter. Rekommendationerna från folkhälsomyndigheten och styrande dokument såsom lagar och överenskommelser med regionen (ViS) har varit vägledande i uppföljningsarbetet.

Förvaltningen tar med sig erfarenheterna från uppföljningsarbetet år 2020, till framtida strategisk planering, för att utveckla de områden som visat sig vara framgångsfaktorer såsom samverkan och tät dialog med leverantörer. Erfarenheterna av uppmärksammade brister tas med i planering för kommande granskningar, i uppföljningsarbetet. Ledarskapets betydelse, samverkan, medicinsk kompetens och ledning i verksamheterna är faktorer som tydligt visat sig vara avgörande för om god och säker vård och omsorg varit en brist eller framgångsfaktor i verksamheterna.

Omsorgsnämnden
Rapport

Datum:
2020-01-29

Diarienummer:
OSN-2019-0778

Handläggare:
Jessica Dahl, Evelyn Widenfalk Ehlin, Rikard Sörell Magnus Hjort

Omsorgsnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Viktiga händelser under året

Med anledning av den rådande pandemin har förutsättningarna i nämndens verksamheter förändrats under året. Beslut har behövt fattats snabbt där information behövt förmedlas både internt och externt. Detta har förutsatt en fungerande samverkan inom förvaltningen, mellan förvaltningar och mellan förvaltningen, regionen och länsstyrelsen. Den pågående coronapandemin har på så vis inneburit en förbättrad samverkan mellan den regionala och kommunala primärvårdsnivån. Anpassningar i verksamhet har genomförts för att minska smittspridning, vilket har lett till att det har behövts fattas kompletterande beslut för att möjliggöra att alla brukare ska få sina behov tillgodosedda trots de restriktioner som har funnits och fortsatt gäller. Bedömningen är att pandemin inte har påverkat ekonomin negativt under år 2020 för nämnden som helhet.

Den digitala förflyttning som skett under året har fungerat över förväntan och hjälpt verksamheterna att använda fler digitala verktyg. Det behövs dock ytterligare insatser för att trygga chefer, medarbetare och brukare i en fortsatt användning. Den snabba digitala förändringstakten har också medfört att kompetensfrågor belysts. Det gäller exempelvis frågeställningar kring vad som ingår i olika yrkesroller, vilken digital kompetens som krävs idag och som kommer krävas framöver samt utmaningen i att det finns ett stort spann av olika nivåer av digital kompetens och förmåga inom omsorgsnämndens verksamheter.

Utifrån samarbete med äldre- och kommunstyrelsen har en analys av omsorgsnämndens behov av bostäder genomförts. Resultatet av analysen visade behov av utbyggnad av LSS-bostäder, cirka 30 lägenheter per år fram till år 2025. Kommunstyrelsen fattade beslut om att årligen finansiera dessa, fram till och med år 2022. Omsorgsnämnden tilldelades 88 miljoner för åren 2020–2022 och ytterligare 30 miljoner för år 2023 för att fortsätta arbeta utifrån Uppsala kommuns planering för lokaler inom nämndens område (*Bostads- och lokalförsörjningsplan för personer med funktionsnedsättning 2021–2025 med utblick till 2030.*) Under året har 17 nya LSS-platser skapats (på två boendeenheter och tre utökningar på redan befintliga boenden). Utöver detta tillkom åtta nya placeringar på ramupphandlade verksamheter. Totalt innebär detta 25 nya platser har skapats under år 2020.

Måluppfyllelse

Omsorgsnämndens uppföljning av mål, uppdrag och ekonomiskt bokslut per december 2020 är gjord utifrån den verksamhetsplan som omsorgsnämnden upprättat

för året. Bedömningen baseras på analys av följsamhet till Mål och budget, ekonomiskt utfall och nämndens övriga uppföljning.

Ekonomiskt utfall

Vid upprättande av budget 2021 landade bruttobudgeten efter hänsyn tagen till prisuppräknningar på lön och avtal samt helårseffekt på under 2020 års nystartade verksamheter och volymökningar på ca -49 mnkr, trots ökat kommunbidrag. Nämnden åläggs och ämnar nå en budget i balans varför effektiviseringar motsvarande 49 mnkr lades ut på avdelningarna.

Resultatet för omsorgsnämnden för helåret 2020 uppgår till 16 mnkr, vilket är 1 procent bättre än budget. I förhållande till augustiprognosen är resultatet i årsbokslutet 32 mnkr bättre.

OMSORGSNÄMNDEN				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2020	Resultat		
		Bokslut 2020	Bokslut 2019	Helårsprognos 202008
Politisk verksamhet	2	0	-1	0
Vård och omsorg om äldre (SoL HSL)	77	-10	8	-15
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	1 627	25	-67	-1
varav öppna insatser	33	-4	-6	-5
varav insatser enligt SoL och HSL	352	0	-29	-11
varav insatser enligt LSS	1 242	30	-32	15
Nämnden totalt	1 707	16	-60	-16
	KF-budget 2020	Bokslut 2020	Bokslut 2019	Helårsprognos 202008
Investeringar	2	1	0	0

Tabell 1: Utfall bokslut i förhållande till kommunfullmäktiges ramtilldelning per verksamhetsområde

Det verkliga kostnadsutfallet inom de verksamheter som nämnden ansvarar för har i många år avvikit från de ramar verksamheterna blivit tilldelade av kommunfullmäktige. Som synes i jämförelse med bokslutet 2019 så har nämnden lyckats bättre med de tekniska justeringarna och att följa givna verksamhetsramar men har arbete kvar att göra.

Stora delar av nämndens positiva resultat beror på händelser av engångskaraktär som inte var kända i budgeteringsarbetet inför 2020.

Det är främst avdelning myndighet som står för det stora överskottet 2020, till stor del på grund av tillfälligt lägre nyttjande insatser främst inom LSS samt högre externa intäkter. Se avsnitt "Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för" för djupare analys.

Utveckling av den ekonomiska uppföljningen kommer att fortsätta under år 2021. Förhoppningen är att de verksamhetssystem (IT) som upphandlats av Uppsala kommun kan bidra till att de ekonomiska analyserna ytterligare kvalitetssäkras. Systemen ska bidra till ett ökat digitalt arbets sätt och därmed effektivisera arbetsprocesser och kvalitetssäkra data. Detta kommer på sikt medföra att underlag för analys får högre kvalitet.

Kommunfullmäktiges mål och uppdrag i Mål och budget

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till måloppfyllelse i samtliga nio inriktningsmål. De åtgärder som planerats för år 2020 har genomförts. Pandemin har dock påverkat takten och strategin i genomförandet. Av de 21 uppdrag som tilldelats av kommunfullmäktige är fyra färdiga, ett utgår och övriga 16 uppdrag pågår enligt plan då de förväntades vara genomförda år 2022.

I Mål och budget 2021–2023 övergår 14 av 2020 års uppdrag i annan styrning och i omsorgsnämndens årsbokslut framgår det om respektive uppdrag övergår till annat uppdrag, till nämndmål, omhändertas i nämndens grunduppdrag, utgår, är kvarvarande eller är färdigt, se tabell 2.

Hantering av kommunfullmäktiges uppdrag	Antal
Uppdrag som övergår till VP 2021	14
Uppdrag som utgår	1
Kvarvarande uppdrag	2
Genomförda/färdiga uppdrag	4
Totalt	21

Tabell 2. Hantering av kommunfullmäktiges uppdrag

Under år 2020 har nämnden lyckats bra med att utveckla formerna för en samordnad jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård och omsorg.

Fokus har, till följd av Coronapandemin, legat på att vård och omsorg i så stor utsträckning som möjligt ska fortgå för att minska konsekvenserna för brukare inom omsorgsnämndens verksamheter.

Trots pågående pandemi har en kraftfull och gemensam arbetsinsats genomförts inom omsorgsförvaltningens hälso- och sjukvårdsavdelning där bl.a. ledning, styrning och samsyn både internt, nämndövergripande och med Region Uppsala har förbättrats. Riktlinjer och rutiner, både interna och gemensamma med Region Uppsala, har reviderats, nya har arbetats fram och goda samarbetsformer har utvecklats.

För att säkerställa att hälso- och sjukvård och insatser av rehabiliterande och förebyggande karaktär håller en hög kvalitet och utförs utifrån senaste evidens inom området, har nämnden tillsammans med äldrenämnden inrättat tjänsten Medicinskt ansvarig rehabilitering (MAR). Under året har även ytterligare en Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) rekryteras för att säkerställa en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet.

Samarbete har under året även stärkts med leverantörer, med andra förvaltningar och mellan olika avdelningar inom förvaltningen, såsom exempelvis avdelning myndighet och avdelning hälso- och sjukvård. Samarbetet med äldreförvaltningen vid samma avtalspart och täta dialogmöten med leverantörerna har bidragit till goda relationer och en tydlighet mot leverantörerna.

Utvecklingsarbetet med upphandlings- och uppföljningsprocessen har dels inneburit att nämnden kunnat stoppa felaktiga utbetalningar och påbörjat en genomlysning av insatser i syfte att förhindra fusk och felaktiga betalningar, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet, dvs. fusk i välfärden. I samband med detta har även ett samarbete mellan Försäkringskassan, polisen och IVO påbörjats.

Utvecklingen inom de verksamheter nämnden ansvarar för

Nämndens ansvarsområde fördelas (diagram 1), där ca 97 procent av nettokostnaderna härrör från lagstadgad verksamhet (LSS och SoL).

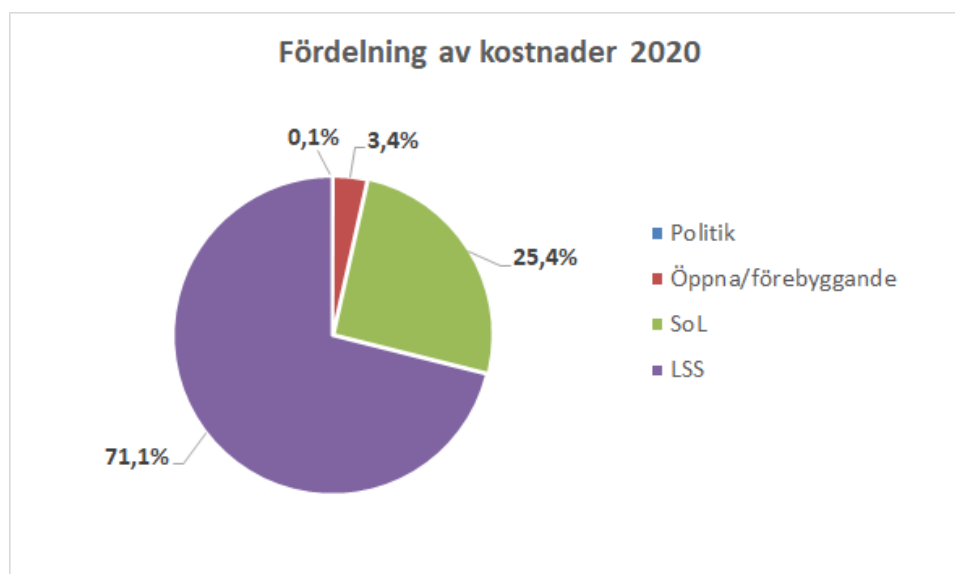

Diagram 1: Fördelning av omsorgsnämndens nettokostnader utifrån lagrum

I jämförelse med de andra kommunerna i R9-nätverket ligger Uppsala kommuns kostnader för nämndens ansvarsområde strax under snittet (2,2 procent, 2019) (tabell 3). En påverkansfaktor är att Uppsala kommun har relativt många servicebostäder LSS. Nämndens har alltså relativt låga totala kostnader för sina insatser åren 2018 och 2019 trots ett underskott på 25 respektive 60 mnkr mot given budgetram.

Nettokostnad funktionsnedsättning totalt (SoL,LSS,SFB), kr/inv					
	2015	2016	2017	2018	2019
Eskilstuna	6256	6239	6470	7027	7130
Gävle	5786	6262	6641	7142	7345
Jönköping	6385	6481	7045	7528	7635
Linköping	5264	5665	5825	5888	6002
Norrköping	6454	6656	7072	7287	7311
Södertälje	8813	8771	8650	8604	8752
Uppsala	6583	6622	6550	6807	7016
Västerås	5215	5208	5290	5599	5981
Örebro	6250	7464	7032	7063	7362
Resultatnätverket R9 (ovägt medel)	6334	6596	6730	6994	7170

Tabell 3: Kostnad för funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB) uttryckt i kronor/invånare i jämförelse med övriga kommuner i R9-nätverket

För nämndens största ansvarsområde med insatser enligt LSS (71 procent av totala nettokostnader) har Uppsala kommun sedan 2017 en negativ nettokostnadsavvikelse (tabell 4). Ett negativt värde indikerar att kommunen har ett lägre kostnadsläge än givna strukturella förutsättningar enligt SCB.

Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)					
	2015	2016	2017	2018	2019
Eskilstuna	-2,4	-2,9	-3,4	-0,5	-1,8
Gävle	2,5	-0,3	-0,5	0,1	-0,3
Jönköping	3,2	1,6	3,3	4,5	4,8
Linköping	-8,5	-7,9	-6,6	-6,9	-6,7
Norrköping	-0,4	-1,7	-0,5	-0,9	-2,0
Södertälje	-1,2	-0,9	-1,9	-2,8	-3,1
Uppsala	0,5	2,1	-0,7	-0,6	-1,1
Västerås	-0,8	-4,2	-3,7	-2,4	-3,6
Örebro	0,1	-1,6	-1,6	-0,6	-1,9
Resultatnätverket R9 (ovägt medel)	-0,8	-1,7	-1,7	-1,1	-1,7

Tabell 4: Nettokostnadsavvikelse LSS i procent

Effektivisering 2020

Nämndens effektiviseringskrav för att nå budget i balans år 2020 var 61 mnkr. För att behålla en tro och vilja att uppnå effektiviseringar inom avdelningarna, fördelades ca 33 mnkr ut på övriga avdelningar och resterande 28 mnkr lades som effektivisering på övergripande ansvar.

Egen regi

Egen regi redovisar för året ett underskott på 4,5 mnkr. Det är främst avdelning ordinärt boende som under året har haft svårt att anpassa personalkostnader fullt ut till minskade volymer.

Intäkter

Myndighetens intäkter avviker positivt med 24,5 mnkr. Detta beror främst på återsökning av kostnader för nyanlända från Migrationsverket på 16,1 mnkr varav en del avser kostnader för insatser 2019, samplaceringar med socialförvaltningen på 3,5 mnkr, statsbidrag från Socialstyrelsen för merkostnader för covid-19 på 1,8 mnkr, intäkter från enskilda på 1,1 mnkr. Statsbidragen täcker de merkostnader som förvaltningen haft för insatser.

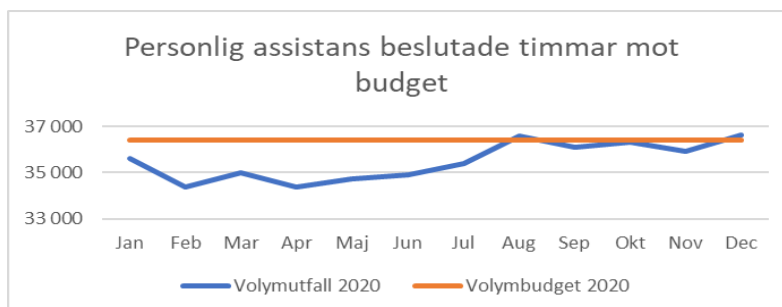
Köp av huvudverksamhet

Myndighetens köp av huvudverksamhet, alltså ersättningar för insatskostnader, avviker positivt med 30,7 mnkr mot budget. En stor del av detta antas bero på minskad efterfrågan av insatser till följd av utbrottet av covid-19 då flera tackat nej till vissa insatser. Insatser som avvikit mest från budget är personlig assistans enligt LSS, hemtjänst, daglig verksamhet och korttidsvård. Individavtalen visar dock högre kostnader än budgeterat.

Personlig assistans enligt LSS

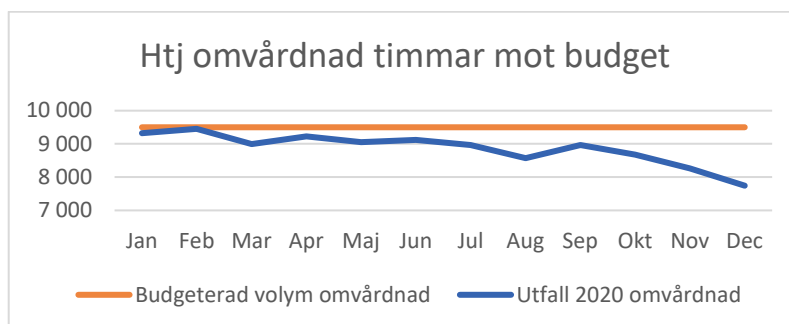
Verksamhetsområdets positiva avvikelse mot budget för ersättningar för personlig assistans uppgår till 12,4 mnkr och består i huvudsak av lägre volymer, förmodligen kopplat till utbrottet av covid-19. Periodens beslutade timmar är 10 851 färre än budgeterat. Även genomsnittskostnaden per ersatt timme är lägre än budget då andel

beslutade timmar som fattats med grundersättning är högre än budgeterat. Överlag har myndigheten en förbättrad kostnadskontroll av utförd assistans jämfört med tidigare år. Slutligen så har något färre timmar än beslutats verkställts.

Hemtjänst

Verksamhetsrådets positiva avvikelse mot budget för ersättningar uppgår till 11 mnkr och förklaras främst av utbrottet av covid-19 som medfört att brukarna efterfrågat färre timmar från mars samt att en brukare med insats på 500 timmar per månad fått annan insats.

Daglig verksamhet

Verksamhetsrådets positiva avvikelse mot budget för ersättningar uppgår till 7,9 mnkr och beror på att färre brukare deltagit i daglig verksamhet. Anledningen till lägre deltagande förklaras främst av utbrottet av covid-19.

Stöd i assistanslikande form SoL och annat personligt utformat stöd

Verksamhetsrådets positiva avvikelse mot budget för ersättningar för insatsen uppgår till 4,5 mnkr. Detta beror på att verkställda timmar är färre än budgeterat, detta kopplas till covid-19 samt att statsbidrag har kommit in för kostnader för nyanlända, avseende 2019 och 2020

Övriga kostnader

Avdelningens övriga kostnader avviker negativt med 12,6 mnkr. Av dessa är effektiviseringskrav 5,5 mnkr, avgifter till IVO 1,0 mnkr, resor daglig verksamhet 3,7 mnkr, kundförluster 2,1 mnkr samt mindre poster.

Framtida utmaningar

Nämnden står inför stora utmaningar i att nå en ekonomi i balans. Under 2019 när nämnden hade en större verkställighet/nyttjande av sina insatser redovisades ett underskott på 60 mnkr. En delförklaring till att nämnden når en budget i balans 2020 är ett lägre nyttjande av ett antal insatser. I det fall alla brukare skulle nyttja sina beslut fullt ut så skulle detta medföra ett större underskott för nämnden. För att såväl kunna erbjuda brukarna det stöd de har rätt till och samtidigt nå en budget i balans arbetar nämnden bland annat med en ny intern resursfördelningsmodell samt nya ersättningsmodeller.

Nämnden står fortsatt inför stora utmaningar gällande verkställighet inom flera insatser men främst inom bostad med särskild service LSS 9:9, gruppboende för vuxna. För socialpsykiatri, SoL omvårdnad och daglig verksamhet finns behov av viss samlokalisering. Vidare är många av nämndens lokaler eftersatta och inte alltid verksamhetsanpassade. En stor utmaning är att säkerställa ändamålsenliga lokaler med rätt storlek till rätt målgrupp för att bibehålla hög kvalitet och samtidigt effektivisera kostnaderna i form av stordriftsfördelar.

Behoven hos personer med funktionsnedsättning förändras. Yngre efterfrågar andra insatser, antalet personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar med behov av stöd ökar och allt fler har en komplex problematik. Det finns även en trend som visar på en ökning av personer som diagnosticeras med demenssjukdom i tidig ålder, innan 65 år. Det är inte bara demografin och en förändrad målgrupp som sätter ökad press på ekonomi och kvalitet, utan även medborgarnas ökade förväntningar att hitta information som förväntas vara enkel och användarvänlig. För att klara framtida välfärdsutmaningar behövs nya innovativa arbetssätt och en djupare förståelse för vad som skapar värde för medborgarna.

Utmaningen framöver är även att möjliggöra att teknisk avancerad hälso- och sjukvård ska kunna bedrivas i individens hemmiljö, vilket förutsätter att hälso- och sjukvårdens processer utvecklas, både internt inom kommunen och i samarbete med Region Uppsala. Många av de som har vårdats för covid-19 kommer att behöva rehabilitering under lång tid för att undvika bestående funktionsnedsättningar. Detta innebär att nämnden behöver planera för omfattande och långvariga rehabiliterande insatser för denna målgrupp.

Den sociala distanseringen och minskade aktiviteter, till följd av covid-19 kan på lång sikt leda till konsekvenser för brukarna avseende bristande livskvalitet, ökad psykisk och fysisk ohälsa. Det är därför en risk att den psykiska och fysiska hälsan hos fler personer med funktionsnedsättning ökar ytterligare.

Lagändringar

Omsorgsnämnden behöver skapa en beredskap för att möta kommande lagändringar. Dessa är bland andra:

Socialtjänstlagen

Socialstyrelsen föreslår i betänkandet *Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag* (SOU 2020:47) att en ny socialtjänstlag ska ersätta nuvarande lag. Utredningen innehåller bland annat förslag gällande övergripande planering, kvalitet inom socialtjänst, kunskapsbaserad socialtjänst, en ny lag om socialtjänstdataregister samt förtydligt barnrättsperspektiv. I utredningen har även ett förslag till en särreglering av äldreomsorgen lyfts.

Detta kan innebära gränsdragningsproblematik avseende vilken lagstiftning den enskilde omfattas av. Personer med funktionsnedsättning drabbas ofta av åldersrelaterade sjukdomar tidigt i livet. Detta innebär att de behöver samma stöd som betydligt äldre personer utan funktionsnedsättning. Det gäller såväl personer som tillhör LSS målgrupp som personer med andra funktionsnedsättningar. Det finns en risk för att en särskild äldreomsorgslag ökar risken för att människor hamnar mellan stolarna, ökar segregationen och ojämlikheten inom välfärden. Införande av ny Socialtjänstlag planeras ske i januari 2023.

Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade

En utredning av insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade och assistans enligt socialförsäkringsbalken har genomförts. I denna översyn finns ett antal lagändringsförslag som bedöms träda i kraft den 1 januari 2022. Utredningen föreslår tre nya LSS-insatser, personlig service och boendestöd, personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd. Det föreslås även att ledsagarservice ska bli en del av insatsen personlig service och boendestöd samt att staten ska ta hela ansvaret för insatsen personlig assistans.

Om förslagen i utredningen genomförs beräknas statens kostnader att minska med cirka 600 miljoner kronor varje år samtidigt som kommunernas kostnader beräknas öka med mellan 300 miljoner och 400 miljoner kronor om året. Förslag till lagändring ska redovisas senast 23 mars 2021.

Hälso- och sjukvårdslagen

Utifrån regeringens utredning *Samordnad utveckling för god och nära vård* finns förslag på lagändringar som kommer att förändra utförandet av den kommunala hälso- och sjukvården. Det ena förslaget är att reglera patientlagen så att det lagstiftas att varje patient ska ha möjlighet till ett så kallat patientkontrakt. Det andra förslaget är att i den nya bestämmelsen i Hälso- och sjukvårdslagen ska anges att regionen och kommunen ska säkerställa att utbildning sker inom den hälso- och sjukvård som den ansvarar för. Bestämmelsen införs i syfte att synliggöra utbildningens betydelse för kompetensförsörjning och för att möjliggöra att fler aktörer i hälso- och sjukvården medverkar i utbildningen.